

Pekka Saarela

Nuorisobarometri 2000

Selvitys 15 – 29 –vuotiaiden suomalaisten nuorten asenteista.

NUORAn julkaisuja

Nuorisoasiain neuvottelukunta

Helsinki 2000

Pekka Saarela ja Nuorisoasiain neuvottelukunta
Kansi: Jukka Urho
Taitto: Vesa Mauriala ja Pekka Saarela

ISBN 952-442-301-4
ISSN 1455-268X

Paino: NYKYPAINO OY
Helsinki 2000

Esipuhe

Vuoden 2000 nuorisobarometri jakautuu aiempiin barometreihin verrattuna kolmeen pääosioon. Niistä ensimmäinen kuvaa 15-29 -vuotiaiden suomalaisten yleisiä arvostuksia ja maailmankuvaa. Toinen puolestaan nostaa esiin ajankohittaisen erityiskysymyksen, tietoyhteiskunnan. Kolmannessa osiossa tarkastellaan nuorten käsityksiä omasta elämästään ja yhteiskunnasta.

Vuoden 2000 nuorisobarometrissa toistettiin muutama jo ensimmäisessä barometrissä ollut kysymys. Nämä liittyvät lähinnä nuorten asennoitumiseen koulutusta kohtaan tai koulutuksen arvostukseen. Barometrit antavat johdonmukaisesti kuvan nuorisosta, joka arvostaa koulutusta keskeisenä työmarkkinoille sijoittumisen väylänä. Koulutuksen arvostus sekä halukkuus päivittää työmarkkinoilla tarvittavaa osaamista näyttää vain vahvistuvan nuorten keskuudessa. Myöskään työttömät nuoret eivät ole menettäneet uskoa koulutuksen mahdollisuuksiin, vaan heidänkin joukossaan koulutusta arvostetaan.

Alkaneen vuosituhanen osalta nuoret uskovat:

- yhteisöllisyyden merkityksen kasvavan
- sosiaalisen eriarvoisuuden yleistyvän
- väestön keskittyvän muutamiin harvoihin keskuksiin
- turvattomuuden lisääntyvän

Tietoyhteiskuntaan liittyviä kysymyksiä on ollut mukana aiemmissakin barometreissä, mutta nyt osio muodosti yhtenäisen kokonaisuuden. Barometrissä nuoret arvioivat myös alkaneen vuosituhanen trendejä. Barometrin mukaan:

- internet koetaan entistä useammin mielenkiintoisena tiedotusvälineenä
- internetiä nuoret käyttävät ennen muuta tiedon hakuun
- nuoret uskovat tietoverkkoja käytettävän tulevaisuudessa jokapäiväisten asioiden hoitoon
- tietoverkkoja tullaan käyttämään tulevaisuudessa vaikuttamiseen
- nuoret uskovat eriarvoisuuden kasvavan tietoyhteiskunnassa

Nuoret ovat barometrin antaman kuvan mukaan sisäistäneet työmarkkinoiden muutokset ja työmarkkinoiden vaatimustason nousun. Koulutuksen merkitys yhteiskuntaan liittäväksi tekijäksi näyttää lisäksi korostuvan entisestään. Tietoyhteiskuntakehityksessä nuoret ovat mukana ja hyödyntävät uusia viestintävälineitä. Nuoret kuitenkin epäilevät yhteiskuntakehityksen suuntaa: eriarvoisuuden ja turvattomuuden kasvu koetaan vahvoiksi.

Juhlivan ja hauskaa pitävän nuorison sijasta barometri antaa kuvan nuorisosta, joka arvostaa yhteisöllisyyttä, läheisten kanssa vietettyä aikaa sekä itsestään huolehtimista.

Helsingissä elokuussa 2000

Nuorisosiain neuvottelukunta

Sisältö

1. Johdanto	5
--------------------	---

I Arvostukset ja elämäntapa

2. Uusi vuosituhat

2.1. Yhteisöllisyyteen uskotaan	7
2.2. Sosiaalinen eriarvoisuus kasvussa	8
2.3. Väestö keskittyy	9
2.4. Ääriliikkeiden merkitys	9
2.5. Turvattomuus lisääntyy	11
2.6. Ulkomaalaisten osuus kasvaa Suomessa	12

3. Oman elämän arvostukset

3.1. Perheen ja ystävien seuraa arvostetaan	13
3.2. Itsestään huolehtiminen ja vapaa-ajan harrastukset	14
3.3. Opiskelu ja koulumenestys	16
3.4. Naiset arvostavat luontoa ja ympäristönsuojelua	16
3.5. Vastuuhalua maailman tulevaisuudesta	17
3.5. Perinteiset arvot ja yhteiskunnallinen asema	18
3.6. Toiminta yhteiskunnallisissa järjestöissä	20

4. Nuorten elämäntaparyhmät	21
------------------------------------	----

II Ajankohtaisteema

5. Tietoyhteiskunta

5.1. Mielenkiintoisin media	25
5.2. Internetin käyttö	27
5.3. Tietoverkkojen käyttö tulevaisuudessa	31

III Yhteiskunta

6. Tulevaisuuden suunnitelmat

6.1. Optimismia oman työuran suhteen	38
6.2. Koulutus mukana myös tulevaisuuden suunnitelmissa	38
6.3. Ulkomaat eivät houkuttele	40
6.4. Yrittäjyyden asema tulevaisuuden suunnitelmissa	43
6.5. Perheen perustaminen tulevaisuudessa	44

7. Työsuhteiden luonne

7.1. Määräaikaisuus ja osa-aikaisuus	45
7.2. Nuoret työmarkkinoiden muutoksessa	47

8. Koulutus ja työelämä

8.1. Koulutuksen kautta työmarkkinoille	49
8.2. Elinikäisen oppimisen periaate hyväksytty	50
8.3. Koulutuksen ja työsuhteiden vastaavuus	52

9. Työttömyys jakaa mielipiteet	53
--	----

Haastattelulomake	56
-------------------	----

1. Johdanto

Vuoden 2000 nuorisobarometriä on laajennettu aiemmin toteutetuista. Vuodesta 1994 lähtien toteutetuissa barometreissä selvitettiin alkuvaiheessa nuorten suhtautumista työhön, työttömyyteen ja koulutukseen. Tuolloin korkeana ollut nuorisotyöttömyys ja sen vaikutukset nuorten elämään olivat barometriä käynnistämisen taustalla. Vuodesta 1994 mukaan on otettu myös nuorten suhdetta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen selvittäneitä kysymyksiä.

Tämän vuoden barometrissä toistettiin kysymyksiä, jotka olivat mukana ensimmäisessä vuoden 1994 barometrissä. Koulutukseen ja sen arvostukseen liittyvät kysymykset muodostavat jo kohtuullisen pitkän sarjan, jonka perustella nuorten suhtautumista koulutukseen voidaan luotettavasti arvioida. Kevään 2000 aikana toteutetussa haastattelussa ovat mukana myös tulevien viiden vuoden suunnitelmia mittaavat väittämät, joissa nuoret arvioivat aikeitaan ammatillisen koulutuksen sekä ulkomailla tapahtuvan opiskelun ja työskentelyn suhteen.

Vuoden 2000 nuorisobarometrissä on mukana uusia kysymyksenasetteluita ja uusia teemoja. Tietoyhteiskunnan todentuminen ja sen vaikutukset nuorten elämään muodostavat vuoden 2000 barometrissä yhden kokonaisuuden. Aiemmissa barometreissä on ollut kysymyksiä tiedotusvälineiden merkityksestä ja roolista nuorten elämässä. Nyt barometriin otettiin mukaan joukko kysymyksiä, joilla selvitettiin nuorten suhdetta tietoverkkoihin sekä niiden käyttöön. Keskeisen sisällön kysymysten joukossa muodostivat internetin käyttöön ja sen vaikutuksiin liittyvät kysymykset. Samassa yhteydessä haastateltaville nuorille esitettiin joukko alkaneen vuosituhannen kehitykseen liittyviä väitteitä.

Vuoden 2000 barometrissä on mukana myös joukko väitteitä, jotka liittyvät yleisiin arvostuksiin ja arvoihin elämässä. Nuoret saivat arvioida muun muassa omaan henkilökohtaiseen elämäänsä sekä yleiseen yhteiskunnalliseen toimintaan liittyvien asioiden tärkeyttä ja merkitystä oman elämänsä kannalta. Nämä vastaukset muodostivat myös materiaalin faktorianalyysille, jonka avulla aineisto tyypiteltiin ryhmiin. Näillä ryhmillä on haluttu kuvata nuorten edustamien elämäntapojen luonnetta ja yleisyyttä.

Vuoden 2000 nuorisobarometri toteutettiin edellisten tapaan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä. Haastattelut tehtiin huhtikuun aikana. Otokseen poimittiin 1552 suomenkielistä, 15 – 29 –vuotiasta nuorta. Haastattelut tehtiin tietokoneavusteisella blaise-haastatteluohjelmalla ja haastatteluiden kesto oli keskimäärin 10 minuuttia.

Tutkimuksen netto-otokseksi jäi yllipeiton jälkeen 1549 henkilöä. Haastatteluja saatiin kaikkiaan 1339. Kadoksi jäi 210 henkilöä eli 13,6 prosenttia. Yleisimpänä kadon syynä oli tavoittamattomuus.

I Arvostukset ja elämäntapa

”Uuden vuosituhannen aluksi”

2. Uusi vuosituhat

2.1. Yhteisöllisyyteen uskotaan

Kevään 2000 barometrissä nuorille esitettiin keskeisiä ajankohtaisia väitteitä koskien alkanutta vuosituhatta. Barometriin haastatellut nuoret saivat arvioida seuraavia väitteitä: asenteellisella tasolla korostetaan yhteisöllisyyttä, tuloerot kasvavat suomalaisessa yhteiskunnassa, väestö keskittyy muutamiin harvoihin keskuksiin, yhteiskunnallisten ääriilikkeiden merkitys kasvaa, turvattomuus yhteiskunnassa kasvaa sekä ulkomaalaisten osuus Suomessa kasvaa.

Aiemmin toteutettujen barometriin antaman kuvan mukaan nuoret korostavat yksilöllisyyttä sekä omien henkilökohtaisten valintojen ja ratkaisujen merkitystä ja vaikutusta elämälle. Yksilöllisyyden korostamisen ohella nuoret ovat valmiita kuitenkin ottamaan vastuuta tai korostavat muun muassa vanhusten huollon tärkeyttä yhteiskunnallisena peruspalveluna. Alkaneen vuosituhannen yhtenä trendinä nuoret näyttävät hyväksyvän myös yhteisöllisyyden merkityksen korostumisen. Barometrissä esitetyn väitteen ”Yhteisöllisyyden merkitys korostuu?” kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli kaikista vastanneista 62 %. Täysin samaa mieltä yhteisöllisyyden kasvamisesta alkaneella vuosituhannella oli joka kymmenes barometriin haastatelluista nuorista.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna yhteisöllisyyden kasvuun uskovat nuorimmat barometriin haastatellut nuoret. Ikäryhmässä 15 – 19 –vuotta asenteellisella tasolla yhteisöllisyyden uskoi kasvavan lähes kaksi kolmasosaa (65 %) vastanneista. Vastaavasti vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) yhteisöllisyyden kasvuun uskoi 57 % vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna yhteisöllisyyden kasvuun uskovat ennen muuta ammattioppilaitoksen käyneet nuoret. Näistä peräti kaksi kolmasosaa uskoo yhteisöllisyyden kasvavan asenteellisella tasolla alkaneella vuosituhannella. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista puolestaan alle puolet (45 %) uskoi vastaavalla tavalla yhteisöllisyyteen 2000-luvun trendinä. Palkansaaajista yhteisöllisyyden kasvuun uskoi 62 % vastanneista. Vastaavasti työttömistä tai lomauteutuista nuorista yhteisöllisyyden kasvuun alkaneen vuosituhannen aikana uskoi 59 % vastanneista.

”Alkaneella vuosituhannella yhteisöllisyyden merkitys korostuu?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	11%	51%	22%	4%	12%
miehet	12%	49%	22%	5%	13%
naiset	11%	53%	22%	3%	12%
15 – 19 –vuotta	10%	55%	19%	3%	14%
25 – 29 –vuotta	12%	45%	24%	6%	14%
palkansaaajat	10%	52%	21%	4%	13%
työttömät	12%	48%	20%	8%	13%

2.2. Sosiaalinen eriarvoisuus kasvussa

Barometreissä on nuorilta kysytty vuosina 1996 ja 1998 heidän käsitystään eriarvoisuuden kasvamisesta eri väestöryhmien välillä. Syksyn 1996 barometriin vastanneista nuorista 70 % oli esitetyn väitteen ”Sosiaalinen eriarvoisuus on kasvanut eri väestöryhmien välillä” kanssa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Lähes vastaava määrä ajatteli eriarvoisuuden kasvaneen myös kevään 1998 barometriin haastatelluista nuorista. Täysin samaa mieltä olleiden osuus kuitenkin kasvoi vuosien 1996 ja 1998 välillä.

Vuoden 1996 barometriin haastatelluista nuorista täysin samaa mieltä eriarvoisuuden kasvun suhteen oli neljännes vastanneista. Vastaavasti vuoden 1998 barometriin haastatelluista nuorista kolmannes oli täysin samaa mieltä esitetyn väitteen ”Sosiaalinen eriarvoisuus on kasvanut eri väestöryhmien välillä” kanssa. Eriarvoisuuden kasvun kokevat barometrin antaman tuloksen mukaan ennen muuta naiset. Kevään 1998 barometriin haastatelluista naisista 72 % katsoi eriarvoisuuden kasvaneen; miehistä vastaavasti ajatteli kaksi kolmasosaa vastanneista.

Kevään 2000 barometrissä nuorilta kysyttiin heidän käsitystään alkaneen vuosituhatennen kehityksestä eriarvoisuuden suhteen. Barometriin haastatellut nuoret saivat arvioida väitettä ”Tuloerot kasvavat suomalaisessa yhteiskunnassa?”. Kaikista vastanneista 79 % oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä tuloerojen kasvusta alkaneella vuosituhatennalla. Täysin eri mieltä esitetyn väitteen suhteen oli ainoastaan kaksi prosenttia vastanneista. Naisten ja miesten välillä ei ole suurta eroa suhtautumisessa tuloerojen kasvuun tulevaisuudessa. Naista tuloerojen kasvuun uskoi 80 % vastanneista ja miehistä vastaavasti ajatteli 78 %.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eri ryhmien välille tulee jo merkittäviäkin eroja. Tuloerojen kasvuun uskotaan ennen muuta vanhimmissa (25 – 29 –vuotta) barometriin haastatellussa ikäryhmässä. Näistä lähes yhdeksän nuorta kymmenestä uskoo tuloerojen kasvuun alkaneen vuosituhatennen trendinä. Nuorimmassa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) tuloerojen kasvuun ei uskota läheskään yhtä yleisesti. Nuorimmista vastaajista runsas kaksi kolmasosaa uskoo tuloerojen kasvavan. Koulutustaustan kautta tarkasteltuna eroja eri vastaajaryhmien kesken ei juurikaan tule käsityksessä tuloerojen kasvusta. Samoin palkansaajat ja työttömät nuoret katsovat yhtä yleisesti tuloerojen kasvan alkaneella vuosituhatennalla.

”Alkaneella vuosituhatennalla tuloerot kasvavat suomalaisessa yhteiskunnassa?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	31%	49%	13%	2%	6%
miehet	34%	45%	14%	2%	6%
naiset	28%	53%	12%	2%	6%
15 – 19 –vuotta	16%	53%	20%	3%	8%
25 – 29 –vuotta	44%	45%	8%	1%	3%
palkansaajat	38%	47%	10%	2%	4%
työttömät	30%	54%	7%	1%	7%

2.3. Väestö keskittyy

Työmarkkinoiden ja tuotannon rakenteiden muutos on johtanut kasvukeskuksiin suuntautuvaan muuttoliikkeeseen, joka on noussut samalla myös yhteiskunnalliseksi keskustelunaiheeksi. Nuorilta kysyttiin kevään barometrissä mielipidettä väestön keskittymisen jatkumisesta muutamiin harvoihin keskuksiin alkaneella vuosituhannella. Kaikista vastanneista 76 % uskoi väestön keskittyvän harvoihin keskuksiin.

Erottelevaksi tekijäksi kysymyksen kohdalla muodostui vastaajan ikä. Nuorimassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä kaksi kolmasosaa katsoi tai uskoi väestön keskittyvän muutamiin harvoihin keskuksiin. Puolestaan ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta väestön keskittymisen katsoi vahvistuvan alkaneella vuosituhannella peräti 80 % vastanneista.

Väestön keskittymiseen uskovat myös korkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret. Näistä yhdeksän nuorta kymmenestä uskoi väestön keskittymiseen. Ammattikoulun suorittaneista nuorista puolestaan väestön keskittymiseen muutamiin keskuksiin alkaneen vuosituhannen trendinä uskoi 75 % vastanneista. Palkansaajat katsovat työttömiä useammin väestön keskittymisen jatkuvan. Palkansaajista 78% katsoi väestön keskittyvän harvoihin keskuksiin. Työttömistä tai lomautetuista nuorista puolestaan kaksi kolmasosaa uskoi väestön keskittymisen jatkuvan.

Asuinpaikan mukaan tarkasteltuna väestön keskittymiseen muutamiin harvoihin keskuksiin uskovat ennen muuta kaupunkien keskustoissa asuvat nuoret. Näistä 82 % katsoi väestön keskittymisen olevan tulevaisuuden trendejä. Maaseudulla tai haja-asutusalueella asuvista nuorista puolestaan 72 % katsoi väestön keskittyvän tulevaisuudessa muutamiin harvoihin keskuksiin.

”Alkaneella vuosituhannella väestö keskittyy muutamiin harvoihin keskuksiin?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	34%	42%	16%	4%	5%
miehet	36%	41%	16%	5%	4%
naiset	32%	42%	16%	3%	6%
15 – 19 –vuotta	25%	42%	21%	5%	7%
25 – 29 –vuotta	43%	37%	13%	4%	3%
palkansaajat	38%	39%	15%	4%	4%
työttömät	29%	37%	19%	9%	6%

2.4. Ääriliikkeiden merkitys

Yhteiskunnallisten muutosten yhteydessä on nostettu esiin myös erilaisten ääriliikkeiden merkitys tai mahdollisuudet. Aiemmissa barometreissa nuorilta on kysytty heidän mielipidettään tai suhtautumistaan erilaisten ääriliikkeiden toimintaan. Syksyn 1996 ja syksyn 1997 barometrissä nuoret saivat arvioida suhtautu-

mistaan rakennusten valtaajiin, väkivaltaisiin moottoripyöräjengeihin, kovan linjan eläinsuojelijoihin, uusnatseihin, anarkisteihin, rakennusten töhrijöihin ja skinheadeihin. Yleensä nuoret suhtautuivat varsin kriittisesti erilaisiin toimintaryhmiin. Ainoa toiminnallinen ryhmä, jonka nuoret olivat valmiit hyväksymään, oli Greenpeace. Tämän toiminnan hyväksyi syksyn 1997 barometriin haastatelluista nuorista täysin tai jossain määrin 79 % vastanneista.

Uusnatsien tai skinheadien toimintaa nuoret eivät olleet valmiita hyväksymään. Yhdeksän nuorta kymmenestä ei hyväksynyt näiden ryhmien toimintaa. Anarkisteihin nuoret suhtautuivat hivener myönteisemmin; 84 % vastanneista ei kuitenkaan ollut valmis hyväksymään anarkistien toimintaa. Rakennusten töhrijöiden kohdalla luku oli vastaava. Yli kaksi kolmasosaa (69 %) nuorista ei ollut valmis hyväksymään kovan linjan eläinsuojeluaktivistein toimintaa. Hieman yleisemmin nuoret olivat valmiimpia hyväksymään toimintaryhmistä rakennusten valtaajat.

Kevään 2000 barometrissä nuoret saivat arvioida erilaisten ääriliikkeiden merkitystä alkaneella vuosituhanella. Nuorille esitettiin väite "Alkaneella vuosituhanella ääriliikkeiden merkitys kasvaa?". Väitteessä ei eritelty tai yksilöity millään tapaa ääriliikkeitä tai mitään erityistä ryhmittymää ei mainittu esimerkkinä. Esitetyn väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli kahdeksan prosenttia vastanneista. Jokseenkin samaa mieltä ääriliikkeiden kasvun suhteen oli kolmannes vastanneista. Ääriliikkeiden roolin tai niiden merkityksen kohdalla kaikista haastatelluista nuorista yli kymmenen prosenttia ei osannut ottaa kantaa esitettyyn väitteeseen.

Ääriliikkeiden merkityksen kasvuun naiset uskovat miehiä jonkin verran yleisemmin. Naisista ääriliikkeiden kasvun kanssa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 45 % vastanneista. Miehistä puolestaan 40 % uskoi ääriliikkeiden merkityksen kasvavan tulevaisuudessa. Usko ääriliikkeiden merkityksen kasvuun on sidoksissa myös vastaajien ikään. Nuorimmassa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) 41 % vastanneista oli esitetyn väitteen suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmässä (25 –29 –vuotta) ääriliikkeiden merkityksen kasvuun tulevaisuudessa uskoi 47 % vastanneista.

Palkansaaajista yhteiskunnallisten ääriliikkeiden merkityksen uskoi kasvavan 43 % vastanneista. Työttömistä tai lomautetuista nuorista puolestaan vajaa puolet (48 %) uskoi ääriliikkeiden merkityksen voimistuvan alkaneella vuosituhanella.

"Alkaneella vuosituhanella yhteiskunnallisten ääriliikkeiden merkitys kasvaa?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	8%	34%	35%	10%	12%
miehet	10%	30%	37%	12%	11%
naiset	7%	38%	34%	8%	13%
15 – 19 –vuotta	7%	34%	39%	8%	12%
25 – 29 –vuotta	11%	36%	29%	11%	13%
palkansaaajat	8%	35%	31%	13%	13%
työttömät	13%	35%	27%	12%	14%

2.5 Turvattomuus lisääntyy

Nuorilta kysyttiin tulevaisuuden suhteen mielipidettä myös yleisen turvattomuuden lisääntymisestä. Turvattomuuden nuoret katsovat tai uskovat varsin yleisesti kasvan alkaneella vuosituhanalla. Kaikista vastanneista peräti 72 % oli esitetyn väitteen ”Alkaneella vuosituhanalla turvattomuus lisääntyy yhteiskunnassa” joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Turvattomuuden lisääntymiseen uskovat ennen muuta barometriin haastatellut naiset. Heistä turvattomuuden uskoo yhteiskunnassa lisääntyvän 77 % vastanneista. Miehistä puolestaan turvattomuuden lisääntymisen arvioi tulevaisuuden vahvistuvana trendinä kaksi kolmasosaa vastanneista.

Turvattomuuden lisääntymiseen yhteiskunnassa uskovat myös vanhimmat barometriin haastatelluista nuorista. Ikäryhmässä 25 –29 –vuotta turvattomuuden lisääntymiseen uskoi peräti 80 % vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä täysin samaa mieltä esitetyn väitteen kanssa oli kolmannes kaikista vastanneista. Nuorimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) turvattomuuden uskoi yhteiskunnassa kasvavan 57 % vastanneista. Täysin samaa mieltä esitetyn väitteen ”Turvattomuus lisääntyy yhteiskunnassa” kanssa nuorimmista oli vajaa viidennes (18 %) vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna korkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret katsovat muita yleisemmin turvattomuuden lisääntyvän yhteiskunnassa. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista esitetyn väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 83 % vastanneista. Ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista puolestaan 77 % katsoi turvattomuuden lisääntymisen tulevaisuuden trendiksi.

Palkansaajat katsovat työttömiä jonkin verran yleisemmin turvattomuuden kasvavan yhteiskunnassa. Palkansaajista turvattomuuden lisääntymiseen uskoi tulevaisuudessa 78 % vastanneista. Työttömistä tai lomautetuista nuorista turvattomuuden katsoi puolestaan kasvavan yhteiskunnassa 73 % barometriin vastanneista.

”Alkaneella vuosituhanalla turvattomuus lisääntyy yhteiskunnassa?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	27%	45%	20%	5%	3%
miehet	24%	42%	24%	8%	3%
naiset	29%	48%	17%	3%	3%
15 – 19 –vuotta	18%	39%	30%	9%	4%
25 – 29 –vuotta	33%	46%	15%	3%	3%
palkansaajat	33%	45%	16%	4%	3%
työttömät	26%	47%	14%	7%	6%

Asuinpaikan mukaan tarkasteltuna turvattomuuden kasvun kokevat tai sen lisääntymiseen uskovat kaupunkien keskustoissa asuvat nuoret. Näistä 77 % uskoi turvattomuuden lisääntyvän tulevaisuudessa. Maaseudulla asuvista nuorista

yhteiskunnallisen turvattomuuden lisääntymiseen uskoi puolestaan kaksi kolmasosaa (67 %) vastanneista.

2.6. Ulkomaalaisten osuus kasvaa Suomessa

Tulevaisuudessa nuoret uskovat varsin yleisesti ulkomaalaisten osuuden kasvuun Suomessa. Kaikista vastanneista useampi kuin yhdeksän nuorta kymmenestä oli esitetyn väitteen ”Ulkomaalaisten osuus Suomessa kasvaa” suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Täysin eri mieltä ulkomaalaisten osuuden kasvusta oli alle prosentti kaikista barometriin haastatelluista nuorista.

Eri vastaajaryhmien välillä ei myöskään tullut kovin suuria eroja suhtautumisessa ulkomaalaisten osuuden kasvuun. Miehistä ulkomaalaisten osuuden uskoi kasvavan 91 % vastanneista ja naisista vastaavasti ajatteli 94 % vastanneista. Palkansaajista ulkomaalaisten osuuden ennakoitiin lisääntyvän tulevaisuuden 93 % ja työttömistä tai lomautetuista nuorista 88 % vastanneista.

”Alkaneella vuosituhanella ulkomaalaisten osuus kasvaa Suomessa?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	44%	48%	5%	1%	2%
miehet	44%	47%	7%	1%	1%
naiset	45%	49%	4%	1%	2%
15 – 19 –vuotta	39%	52%	6%	1%	2%
25 – 29 –vuotta	49%	44%	5%	1%	1%
palkansaajat	49%	44%	5%	1%	1%
työttömät	44%	44%	6%	2%	4%

Kansainvälistyminen ilmenee myös siinä, että nuoret kokevat oman elämänsä kannalta tärkeäksi myös mahdollisuuden matkustaa ja nähdä vieraita kulttuureja. Lähes kolmannes kaikista vastanneista piti erittäin tärkeänä mahdollisuutta matkustaa ja nähdä vieraita kulttuureja.

Naiset ovat jonkin verran halukkaampia matkustamaan kuin miehet. Naisista matkustamista ja vieraisiin kulttuureihin tutustumista piti erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta kolmannes vastanneista. Miehistä puolestaan 29 % piti matkustamista omassa elämässään erittäin tärkeänä.

3. Oman elämän arvostukset

3.1. Perheen ja ystävien seuraa arvostetaan

Kevään 2000 barometrissä nuorille esitettiin myös joukko väitteitä, jotka koskivat yleisiä arvostuksia tai elämänvalintoja. Nuoret saivat arvioida mm. perheen ja ystävien merkitystä, yhteiskunnallisen vaikuttamisen, vapaa-ajan vieton sekä yhteiskunnallisen aseman tärkeyttä oman elämänsä kannalta. Barometrin mukaan

nuoret arvostavat omassa elämässään ennen muuta mahdollisuutta viettää aikaa perheen ja läheisten sekä ystävien ja kavereiden kanssa.

Mahdollisuutta viettää aikaa perheen ja läheisten kanssa kaikista vastanneista piti erittäin tärkeänä 80 % vastanneista. Melko tärkeänä aikaa perheen ja läheisten kanssa oman elämänsä kannalta piti vajaa viidennes (19 %) vastanneista. Ainoastaan prosentti kaikista vastanneista koki ajan perheen ja läheisten kanssa vähän tai ei lainkaan tärkeäksi.

Naiset pitivät miehiä useammin perheen ja ystävien kanssa vietettävää aikaa erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta. Naista erittäin tärkeäksi perheen ja läheisten kanssa vietetyn ajan mainitsi 86 % vastanneista ja miehistä vastaavasti ajatteli 73 % vastanneista.

Perheen ja läheisten kanssa vietettävän ajan merkitys näyttää kasvavan myöskin myötä. Nuorimmassa ikäryhmässä aikaa perheen ja läheisten kanssa piti erittäin tärkeänä 72 % vastanneista. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä ajan läheisten kanssa koki vastaavalla tavalla tärkeäksi oman elämänsä kannalta 84 % vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna perheen kanssa vietetyn ajan merkitys kasvaa koulutuksen myötä. Ammattikoulun suorittaneista nuorista ajan perheen kanssa koki erittäin tärkeäksi 80 %, ammattiopiston tai ammattikorkeakoulun suorittaneista 88 % ja korkeakoulututkinnon suorittaneista 98 % vastanneista. Palkansaajista aikaa perheen ja läheisten kanssa erittäin tärkeänä piti 81 % vastanneista ja työttömistä tai lomautetuista nuorista 74 % vastanneista.

"Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi viettää aikaa perheen ja läheisten kanssa?"

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	80%	19%	1%	0%	0%
miehet	73%	25%	1%	0%	0%
naiset	86%	13%	0%	0%	0%
15 – 19 –vuotta	72%	27%	1%	0%	0%
25 – 29 –vuotta	84%	16%	0%	0%	0%
palkansaajat	81%	18%	1%	0%	0%
työttömät	74%	20%	3%	1%	2%

Perheen ja läheisten kanssa vietetyn ajan ohella nuoret arvostavat omassa elämässään ystävien ja kavereiden kanssa seurustelua tai yhdessäoloa. Kaikista vastanneista 70 % piti ystävien ja kavereiden kanssa vietettävää aikaa erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta.

Naisille ystävät ja kaverit sekä näiden kanssa vietettävä aika on tärkeämpää kuin miehille. Naisista 74 % piti aikaa ystävien ja kavereiden kanssa erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta. Miehistä vastaavasti ajan ystävien kanssa koki erittäin tärkeäksi omassa elämässään kaksi kolmasosaa vastanneista.

Ystävien ja kavereiden kanssa vietettävä aika korostuu myös nuorimmassa ikäryhmässä. 15 – 19 –vuotiaista 73 % piti aikaa ystävien ja kavereiden kanssa erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmässä ajan ystävien ja kavereiden kanssa arvioi erittäin tärkeäksi vajaat kaksi kolmasosaa (63 %) vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi viettää aikaa ystävien ja kavereiden kanssa?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	70%	28%	1%	1%	0%
miehet	65%	32%	2%	1%	0%
naiset	74%	25%	1%	0%	0%
15 – 19 –vuotta	73%	25%	1%	0%	0%
25 – 29 –vuotta	63%	35%	1%	1%	0%
palkansaajat	68%	29%	2%	1%	0%
työttömät	56%	40%	2%	1%	1%

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista ajan ystävien ja kavereiden kanssa koki erittäin tärkeäksi 64 % vastanneista. Ammattiopiston tai ammattikorkeakoulun suorittaneista nuorista puolestaan ajan ystävien ja kavereiden kanssa koki erittäin tärkeäksi 70 % ja korkeakoulututkinnon suorittaneista 77 % vastanneista. Palkansaajista ystävien ja kavereiden kanssa vietettyä aikaa piti erittäin tärkeänä runsas kaksi kolmasosaa (68 %) ja työttömistä tai lomautetuista nuorista puolestaan 56 % vastanneista.

3.2. Itsestään huolehtiminen ja vapaa-ajan harrastukset

Perheen sekä ystävien ja kavereiden kanssa vietetyn ajan ohella nuoret arvostavat omassa elämässään itsestään ja kunnostaan huolehtimista. Kaksi kolmasosaa kaikista vastanneista piti erittäin tärkeänä elämässään itsestään ja kunnostaan huolehtimista.

Naiset arvostavat jonkin verran miehiä useammin itsestään ja kunnostaan huolehtimista. Naisista 70 % vastanneista piti kunnostaan huolehtimista erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta. Miehistä vastaavasti koki itsestään ja kunnostaan huolehtimisen 63 % vastanneista. Ikäryhmittäin tarkasteltuna eri ryhmien välillä ei tule juurikaan eroja nuorten arvioidessa kunnostaan ja ylipäätään itsestään huolehtimisen tärkeyttä omassa elämässään.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna korkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret korostivat muita useammin itsestään ja kunnostaan huolehtimista. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista 75 % piti kunnostaan huolehtimista elämässään erittäin tärkeänä. Vastaavasti ammattikoulun tai –opiston suorittaneista nuorista ajatteli kaksi kolmasosaa vastanneista. Palkansaajista itsestään ja kunnostaan huolehtimista elämässään korosti 64 % vastanneista ja työttömistä tai lomautetuista nuorista 59 % vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi itsestä ja kunnosta huolehtimista?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	67%	31%	2%	0%	0%
miehet	63%	34%	2%	0%	0%
naiset	70%	28%	1%	0%	0%
15 – 19 –vuotta	68%	30%	2%	0%	0%
25 – 29 –vuotta	65%	33%	2%	0%	0%
palkansaajat	64%	34%	1%	0%	0%
työttömät	59%	38%	2%	0%	0%

Itsestään ja kunnostaan huolehtimiseen liittyvät vapaa-ajan harrastukset. Harrastuksia (liikunta-, urheilu- ja kulttuuriharrastukset) nuorista haastatelluista piti omassa elämässään erittäin tärkeinä lähes puolet (46 %) vastanneista. Miehet pitivät naisia yleisemmin vapaa-ajan harrastuksia erittäin tärkeinä elämänsä kannalta. Miehistä harrastuksia omassa elämässään korosti erittäin tärkeinä puolet (51 %) vastanneista. Vastaavasti barometriin haastatelluista naisista 41 % katsoi harrastukset erittäin tärkeiksi omassa elämässään.

Harrastusten merkitys korostuu myös nuorimmassa ikäryhmässä jonkin verran muita ryhmiä enemmän. 15 – 19 –vuotiaista vapaa-ajan harrastuksia piti erittäin tärkeänä omassa elämässään lähes puolet (48 %) vastanneista. Puolestaan 25 – 29 –vuotiaista harrastusten roolia elämänsä kannalta korosti 43 % vastanneista. Koulutustaustan kautta tarkasteltuna eroja eri ryhmien välillä ei juurikaan tule. Palkansaajista harrastuksia korosti elämässään 45 % vastanneista ja työttömistä tai lomautetuista nuorista lähes puolet (49 %) vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi vapaa-ajan harrastuksia (liikunta, urheilu ja kulttuuriharrastukset)?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	46%	47%	6%	0%	0%
miehet	51%	43%	5%	1%	0%
naiset	41%	51%	6%	0%	1%
15 – 19 –vuotta	48%	47%	4%	0%	0%
25 – 29 –vuotta	43%	48%	7%	1%	1%
palkansaajat	45%	48%	6%	0%	1%
työttömät	49%	45%	5%	0%	1%

3.3. Opiskelu ja koulumenestys

Nuoret korostavat barometrin antamien tulosten mukaan koulutusta ja koulutuksen mahdollisuuksia työmarkkinoille sijoittumisen suhteen. Kevään 2000 barometrissä nuorilta kysyttiin muiden asioiden joukossa myös opiskelun ja koulumenestyksen merkitystä heidän omassa elämässään. Koulumenestystä ja opiskelua nuoret arvostavat perheen ja ystävien kanssa seurustelun sekä itsestä huolehtimisen ja vapaa-ajan harrastusten jälkeen seuraavaksi eniten kysytyistä vaihtoehdoista. Yli kolmannes (36 %) kaikista vastanneista piti opiskelua ja koulumenestystä erittäin tärkeänä omassa elämässään. Melko tärkeänä opiskelua piti yli puolet (51%) kaikista vastanneista.

Opiskelua ja koulumenestystä naiset arvostavat miehiä yleisemmin. Naisista 38 % piti opiskelua ja koulumenestystä erittäin tärkeänä omassa elämässään. Miehistä vastaavasti opiskelusta ajatteli kolmannes vastanneista. Nuorimmassa ikäryhmässä opiskelu ja koulumenestys on luonnollisesti ajankohtaista. 15 – 19 – vuotiaista yli puolet (51 %) pitääkin opiskelua ja koulumenestystä erittäin tärkeänä omassa elämässään. 20 – 24 –vuotiaiden joukossa koulumenestystä ja opiskelua piti erittäin tärkeänä kolmannes vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä erittäin tärkeänä opiskelua piti puolestaan runsas viidennen vastanneista. Työttömien ja lomautettujen nuorten keskuudessa 29 % vastanneista piti opiskelua ja koulumenestystä erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta. Ainoastaan kolme prosenttia työttömistä nuorista ei nähnyt opiskelulla mitään merkitystä elämänsä kannalta. Palkansaajista opiskelua piti erittäin tärkeänä omassa elämässään vajaa neljännes (24 %) vastanneista. Palkansaajien kohdalla neljä prosenttia vastanneista katsoi, ettei opiskelulla ja koulumenestyksellä ollut lainkaan merkitystä heidän elämässään.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi opiskelua ja koulumenestystä?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	36 %	51%	11%	2%	0%
miehet	33%	50%	13%	3%	1%
naiset	38%	53%	8%	1%	0%
15 – 19 –vuotta	51%	44%	5%	0%	0%
25 – 29 –vuotta	22%	57%	16%	3%	1%
palkansaajat	24%	55%	16%	4%	1%
työttömät	29%	55%	12%	3%	1%

3.4. Naiset arvostavat luontoa ja ympäristönsuojelua

Nuorten arvostuksissa eivät nouse kovin korkealle yleiset yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvät seikat. Selvästi vähiten merkitystä annetuista vaihtoehdoista nuorten elämässä on yhteiskunnallisissa järjestöissä toimimisella. Yleisistä tai yhteiskunnallisista asioista nuoret kokevat mielenkiintoa toimintaa ympäristön ja

luonnon suojelemiseksi. Kaikista vastanneista 29 % piti toimintaa luonnon ja ympäristön suojelemiseksi erittäin tärkeänä omassa elämässään.

Naiset kokevat selvästi miehiä useammin toiminnan ympäristön suojelemiseksi tärkeäksi elämässään. Naisista toimintaa luonnon suojelemiseksi piti erittäin tärkeänä yli kolmannes (35 %) vastanneista. Miehistä puolestaan ympäristön suoje- lun koki samalla tavalla tärkeäksi omassa elämässään vajaa neljännes (23 %) vastanneista. Miehistä ympäristön ja luonnon suojelua ei pitänyt lainkaan tai ei kovin tärkeänä kaikista vastanneista lähes viidennes (19 %) vastanneista. Naisis- ta vastaavalla tavalla ympäristön suojeleluun omassa elämässään suhtautui vajaa kymmenes (9 %) vastanneista.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna kovin suuria eroja eri ryhmien välille ei tule suhtautu- misessa luonnon ja ympäristön suojeleluun. Nuorimmassa ikäryhmässä erittäin tärkeänä luonnon ja ympäristön suojelua omassa elämässään piti 28 % vastan- neista. Vanhimmassa ikäryhmässä vastaavalla tavalla ympäristön ja luonnon suojeleluun suhtautui 31 % vastanneista.

Koulutustaustalla ei ole juurikaan vaikutusta ympäristön suojelun merkityksen ko- kemiseen. Ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista asiaa pitää erittäin tär- keänä oman elämänsä kannalta 29 % vastanneista ja korkeakoulututkinnon suo- rittaneista 27 % vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi toimintaa luonnon ja ympäristön suo- jelemiseksi?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	29%	56%	12%	2%	1%
miehet	23%	56%	16%	3%	1%
naiset	35%	56%	8%	1%	0%
15 – 19 –vuotta	28%	57%	12%	2%	2%
25 – 29 –vuotta	31%	56%	11%	2%	0%
palkansaaajat	28%	57%	13%	2%	0%
työttömät	32%	50%	16%	1%	1%

3.5. Vastuuhalua maailman tulevaisuudesta

Nuorilta kysyttiin myös sitä, kuinka tärkeänä he pitävät omassa elämässään vas- tuunottamista maailman tulevaisuudesta. Kaikista vastanneista 29 % piti vas- tuunottamista maailman tulevaisuudesta erittäin tärkeänä. Naiset kantavat baro- metrin mukaan miehiä suurempaa huolta maailman tulevaisuudesta tai haluavat ainakin ottaa vastuutta maailman tulevaisuudesta miehiä useammin. Naisista yli kolmannes (35%) piti vastuunottamista maailmana tulevaisuudesta erittäin tär- keänä omassa elämässään.

Miehistä vastaavalla tavalla vastuunottamisen tärkeyden koki vajaa neljännes (23 %) vastanneista. Miehistä puolestaan vastuunottamista maailman tulevaisuudes-

ta ei pitänyt kovin tai ei lainkaan tärkeänä neljännes vastanneista. Naisten kohdalla hieman useampi kuin joka kymmenes vastanneista suhtautui vastaavalla tavalla vastuunottamiseen maailman tulevaisuudesta omassa elämässään.

Vastuunottaminen maailman tulevaisuudesta tai sen korostaminen arvona omassa elämässä on yleisintä nuorimpien haastateltujen joukossa. 15 – 19 –vuotiaista kolmannes piti erittäin tärkeänä arvona vastuunottamista maailman tulevaisuudesta elämässään. Vastaavasti 25 – 29 –vuotiaista ajatteli runsas neljännes vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista neljännes piti vastuunottamista maailman tulevaisuudesta tärkeänä arvona omassa elämässään. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista vastaavasti ajatteli vajaa viidennes vastanneista.

Työttömät tai lomautetut nuoret kokevat palkansaajia yleisemmin vastuunottamisen erittäin tärkeäksi arvoksi omassa elämässään. Työttömistä nuorista lähes kolmannes (31 %) koki vastuunottamisen maailman tulevaisuudesta erittäin tärkeäksi arvoksi elämässään. Palkansaajista vastuunottamisen maailman tulevaisuudesta koki erittäin tärkeäksi elämässään neljännes vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi vastuunottamista maailman tulevaisuudesta?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	29%	51%	16%	2%	2%
miehet	23%	51%	20%	3%	2%
naiset	35%	52%	11%	1%	1%
15 – 19 –vuotta	32%	50%	15%	1%	2%
25 – 29 –vuotta	26%	53%	17%	3%	1%
palkansaajat	24%	54%	18%	3%	1%
työttömät	31%	48%	14%	3%	4%

3.6. Perinteiset arvot ja yhteiskunnallinen asema

Nuoret eivät barometrin antaman kuvan mukaan suhtaudu kovinkaan välinpitämättömästi perinteisiin arvoihin. Kaikista vastanneista neljännes pitää perinteisiä arvoja erittäin tärkeinä omassa arvomaailmassaan. Kaikista nuorista ainoastaan kaksi prosenttia katsoi, ettei perinteisillä arvoilla ole lainkaan merkitystä heidän elämässään. Naisille perinteisillä arvoilla on suurempi merkitys kuin miehille. Naisista lähes kolmannes vastanneista piti perinteisiä arvoja erittäin tärkeinä elämässään. Miehistä vastaavasti perinteisten arvojen erityisen tärkeän merkityksen oman elämänsä kannalta tunnusti viidennes vastanneista.

Nuoret pitävät perinteisiä arvoja tärkeämpinä oman elämänsä suhteen kuin juhlimista ja hauskanpitoa. Kaikista barometriin haastelluista nuorista juhlista ja hauskanpitoa erittäin tärkeänä oman elämänsä kannalta piti viidennes vastanneista. Juhlimisen kohdalla miehet pitivät sitä elämässään tärkeämpänä kuin naiset. Miehistä lähes neljännes piti juhlimista ja hauskanpitoa erittäin tärkeänä omassa

elämässään. Naisista puolestaan vajaa viidennes korosti samalla tavalla juhlimisen merkitystä omassa elämässään.

Juhliminen ja hauskanpito on tärkeää nuorimpien vastanneiden ikäryhmässä. Näistä 28 % piti juhlimista ja hauskanpitoa erittäin tärkeänä elämässään. Vastaa-
vasti ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta juhlimisen merkitystä oman elämänsä kannalta korosti samalla tavalla 13 % vastanneista.

Kaikista barometriin vastanneista nuorista joka kymmenes piti erittäin tärkeänä omassa elämässään ponnistelua hyvän ja arvostetun yhteiskunnallisen aseman saavuttamiseksi. Melko tärkeänä kaikista vastanneista ponnistelua yhteiskunnallisen aseman eteen piti runsas puolet (52 %) vastanneista.

Naisten ja miesten välillä ei ole kovinkaan merkittävää eroa suhtautumisessa ponnisteluun arvostetun yhteiskunnallisen aseman eteen. Naisista arvostetun ja hyvän yhteiskunnallisen aseman saavuttamista piti erittäin tai melko tärkeänä 61 % vastanneista. Miehistä puolestaan omassa elämässään piti erittäin tai melko tärkeänä hyvän ja arvostetun yhteiskunnallisen aseman saavuttamista 64 % vastanneista.

Nuorimmissa ikäryhmässä halu ponnistella yhteiskunnallisen aseman eteen on vanhempia ikäryhmiä suurempaa. 15 – 19 –vuotiaista erittäin tärkeänä omassa elämässään työskentelyä hyvän yhteiskunnallisen aseman piti 12 % vastanneita. Puolestaan 25 – 29 –vuotiaista erittäin tärkeänä yhteiskunnallisen aseman eteen ponnistelua piti erittäin tärkeänä vajaa kymmenes (7%) vastanneista. Nuorimmassa ikäryhmässä melko tärkeänä yhteiskunnallisen aseman eteen tapahtuvaa työskentelyä piti kaksi kolmasosaa vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä vastaavasti ajatteli enää 40 % vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna yhteiskunnallisena aseman eteen työskentelyä omassa elämässään korostavat ammattikoulun suorittaneet nuoret jonkin verran useammin kuin muut. Näistä 54 % piti työskentelyä hyvän ja arvostetun yhteiskunnallisen aseman saavuttamiseksi joko erittäin tai melko tärkeänä omassa elämässään. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista vastaavasti ajatteli tasan puolet vastanneista.

Palkansaajista erittäin tärkeänä työskentelyä yhteiskunnallisen aseman eteen piti vajaa kymmenes vastanneista. Työttömistä ja lomautetuista nuorista puolestaan ponnistelua yhteiskunnallisen aseman eteen piti erittäin tärkeänä lähes viidennes (19 %) vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi ponnistelua hyvän ja arvostetun yhteiskunnallisen aseman eteen?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	10%	52%	32%	4%	1%
miehet	9%	55%	31%	3%	2%
naiset	11%	50%	33%	5%	1%
15 – 19 –vuotta	12%	66%	18%	1%	2%
20 – 24 –vuotta	10%	50%	35%	4%	1%
25 – 29 –vuotta	7%	40%	44%	7%	2%
palkansaajat	9%	47%	39%	5%	1%
työttömät	19%	37%	37%	5%	3%

3.7. Toiminta yhteiskunnallisissa järjestöissä

Vähiten annetuista vaihtoehdoista nuorten elämässä merkitsi aktiivinen toiminta yhteiskunnallisissa järjestöissä. Kaikista vastanneista neljä prosenttia piti aktiivista työskentelyä yhteiskunnallisissa järjestöissä erittäin tärkeänä omassa elämässään. Ei kovinkaan tärkeänä tai ei lainkaan tärkeänä työskentelyä yhteiskunnallisissa järjestöissä kaikista vastanneista piti kaksi kolmasosaa vastanneista.

Ero arvostuksessa seurusteluun perheen tai läheisimpien kanssa on varsin selkeä. Perheen ja läheisten kanssa seurustelua ei pitänyt lainkaan tai kovin tärkeänä oman elämänsä kannalta kaikista barometriin vastanneista nuorista ainoastaan prosentti.

Naiset kokevat jonkin verran miehiä yleisemmin toiminnan yhteiskunnallisissa järjestöissä oman elämänsä kannalta tärkeäksi. Naisista kolmannes (34 %) piti aktiivista toimintaa yhteiskunnallisissa järjestöissä joko erittäin tai melko tärkeänä. Miehistä vastaavasti koki toiminnan yhteiskunnallisissa järjestöissä 30 % vastanneista. Miehistä toimintaa yhteiskunnallisissa järjestöissä ei pitänyt lainkaan tärkeänä lähes viidennes (19 %) vastanneista. Naisten kohdalla luku oli 12 %.

Nuorimmat haastatellut korostavat selvästi vanhempia useammin toimintaa yhteiskunnallisissa järjestöissä oman elämänsä kannalta. 15 – 19 –vuotiaista 44 % piti aktiivista toimintaa järjestöissä joko erittäin tai melko tärkeänä oman elämänsä kannalta. Vastaavasti 25 – 29 –vuotiaista aktiivisen toiminnan järjestöissä koki tärkeäksi neljännes vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista toiminnan yhteiskunnallisissa järjestöissä koki erittäin tai melko tärkeäksi 27 % vastanneista. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista vastaavasti aktiiviseen yhteiskunnalliseen toimintaan suhtautui 17 % vastanneista. Työttömät nuoret kokevat palkansaajia useammin aktiivisen järjestötoiminnan tärkeäksi omassa elämässään. Työttömistä nuorista 38 % piti aktiivista järjestötyötä joko erittäin tai melko tärkeänä omassa elämässään. Palkansaajista järjestötyön roolia oman elämänsä kannalta samalla tavalla korosti vajaa neljännes vastanneista.

”Kuinka tärkeänä pidät omassa elämässäsi aktiivista toimintaa yhteiskunnallisissa järjestöissä?”

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan EOS tärkeä	
kaikki	4%	28%	51%	15%	2%
miehet	4%	26%	50%	19%	2%
naiset	5%	29%	53%	12%	2%
15 – 19 –vuotta	7%	37%	44%	9%	3%
25 – 29 –vuotta	3%	21%	54%	21%	1%
palkansaajat	2%	21%	54%	22%	1%
työttömät	6%	31%	50%	12%	1%

4. Nuorten elämäntaparyhmät

Kevään 2000 haastatteluaineistoa tarkasteltiin faktorianalyysin keinoin. Tavoitteena oli hahmottaa haastateltujen joukosta eri elämäntapoja edustavia ryhmiä ja tarkastella näiden kautta asennoitumista tietoyhteiskunnan kehitykseen ja yleisiin elämän arvostuksiin. Faktorianalyysin avulla voidaan selittää tai tulkita suurta muuttujajoukkoa muutaman perustekijän ns. faktorin avulla. Faktorien perusteella ei välttämättä voida tehdä laajaa yleistystä siitä, millaisiin arvostusryhmiin nuoret jakaantuvat. Sitä vastoin se antaa yleiskuvan siitä, millaisiin elämäntaparyhmiin nuoret voidaan jakaa *tämän barometrin* kysymyksenasetteluista katsottuna. Tu-
loksista muodostui viisi faktoria.

4.1. Yhteiskunta- ja statusorientoituneet nuoret

Ensimmäisellä faktorilla latautuivat voimakkaina kysymykset, jotka liittyvät yhteiskunnalliseen menestykseen ja sen tavoitteluun. Näitä nuoria voitaisiin sanoa yhteiskunta- ja statusorientoituneiksi nuoriksi. Menestyksen tavoittelussa korostuvat opiskelu ja koulumenestys sekä yleensä ponnistelu arvostetun ja hyvän yhteiskunnallisen aseman eteen. Näihin ”koviin arvoihin” faktorilla liittyvät myös vastuunottaminen maailman tulevaisuudesta ja yhteiskunnallisissa järjestöissä toimiminen. Latautuneiden väittämien perusteella faktori voidaan nimetä yhteiskunta- tai status orientoituneiden ryhmäksi. Faktorilla latautuivat voimakkaina seuraavat seitsemän muuttujaa:

- opiskelu ja koulumenestys
- aktiivinen toiminta yhteiskunnallisissa järjestöissä
- vastuunottaminen maailman tulevaisuudesta
- ponnistelu hyvän ja arvostetun yhteiskunnallisen aseman eteen
- toiminta luonnon ja ympäristön suojelemiseksi
- ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen
- perinteisten arvojen kunnioittaminen

Koko haastateltujen joukosta ensimmäiseen faktoriin - yhteiskunta- ja statusorientoituneisiin - kaikista barometriin haastatelluista sijoittui yli viidennes (22 %) vastanneista. Tämän ryhmän edustajat ovat useimmin miehiä ja heillä on

usein opistoasteinen tai korkeakoulututkinto takanaan. Samoin vanhimman ikäryhmän (25 – 29 –vuotta) edustajat sijoittuvat muita useammin yhteiskunta- ja statusorientoituneisiin nuoriin. Asuinpaikan mukaan tämän ryhmän nuoret asuvat muita useammin kaupunkien keskustoissa tai lähiöissä.

4.2. Yhteiskuntakriittiset nuoret

Toisella faktorilla latautui myös seitsemän muuttujaa. Ryhmää voitaisiin kuvata yhteiskuntakriittisten nuorten ryhmäksi. Suurimmat lataukset faktorilla saivat väittämät, jotka kuvaavat kriittisyyttä tai nykyisen yhteiskunnallisen kehityksen epäilyä. Faktorilla latautuvat väittämät liittyvät monilta osin yhteiskunnallisen eriarvoisuuden kasvuun tai sen kokemiseen. Toisella faktorilla latautuivat seuraavat väittämät:

- turvattomuus lisääntyy yhteiskunnassa
- tuloerot kasvavat suomalaisessa yhteiskunnassa
- tietoyhteiskunnassa eriarvoisuus tulee kasvamaan
- väestö keskittyy muutamiin harvoihin keskuksiin
- ulkomaalaisten osuus Suomessa kasvaa
- yhteiskunnallisten ääriilikkeiden merkitys kasvaa
- työelämässä pysyminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista

Yhteiskuntakriittisten ryhmään sijoittui 18 % vastanneista nuorista. Miehet ovat naisia useammin yhteiskuntakriittisiä, samoin kriittisyys on yleistä nuorimman ikäryhmän keskuudessa. Yhteiskunnallinen kriittisyys on faktorianalyysin mukaan leimallista myös vailla mitään ammatillista koulutusta olevien nuorten keskuudessa. Asuinpaikan kautta tarkasteltuna kriittisyys on yleisintä maaseudulla asuvien nuorten keskuudessa.

4.3. Vapaa-ajanviettäjä

Kolmas faktori on viidestä ehkä kaikkein yhdenmukaisin ja sitä voidaan kuvata vapaa-ajanviettäjäryhmäksi. Faktorilla latautuvat voimakkaana vapaa-aikaan, kunnosta huolehtimiseen sekä juhlimiseen ja hauskanpitoon liittyvät väittämät. Tätä ryhmää edustaville vastaajille vapaa-aika ja siihen liittyvät toiminnot ovat elämässä keskeisellä sijalla. Faktori on helppo nimetä vapaa-aikaa korostavaksi ulottuvuudeksi, jossa latautuvat seuraavat kuusi väittämää:

- viettää aikaa ystävien ja kavereiden kanssa
- vapaa-ajan harrastukset (liikunta/urheilu/kulttuuri)
- itsestä ja kunnosta huolehtiminen
- juhliminen ja hauskanpito
- viettää aikaa perheen/läheisten kanssa
- mahdollisuus matkustaa ja nähdä vieraita kulttuureja

Vapaa-ajan viettäjäryhmän osuus kaikista nuorista on 13 %. Vapaa-ajan merkitys on suurinta opiskelijoiden ja vailla mitään koulutusta olevien nuorten keskuudessa. Vapaa-ajan merkitystä korostavat myös työttömät ja lomautetut nuoret. Asuinpaikan mukaan tarkasteltuna kaupunkien keskustoissa asuvat nuoret korostavat ehkä hieman yllättäen vähiten vapaa-ajan merkitystä omalle elämälleen.

4.4. Itsensä kehittäjä

Neljännellä faktorilla latautuvat selvimmän yleisiä itsensä kehittämiseen liittyvät väittämät. Opiskelu ja työskentely ulkomailla sekä valmius muuttaa työpaikan perässä ovat faktorilla latautuvia väittämiä. Faktori voidaan nimetä työn ja opiskelun suhteen liikkuvien ryhmäksi. Voimakkaasti latautuvia väittämiä faktorilla olivat:

- hakeutuu opiskelemaan ulkomaille
- hakeutuu töihin ulkomaille
- käyttää tietoverkkoja säännöllisesti sosiaalisten suhteiden ylläpitoon
- valmis vaihtamaan asuinkuntaa työpaikan saamiseksi
- tyouralla joutuu vaihtamaan työpaikkaa useita kertoja

Itsensä kehittäjiä kaikista nuorista on barometrin mukaan runsas kymmenes (11%). Naiset ovat hivenen miehiä halukkaampia kehittämään itseään. Itsensä kehittäminen korostuu myös vanhimmassa ikäryhmässä sekä ammattikoulun suorittaneiden nuorten keskuudessa.

4.5. Tietoyhteiskuntaan orientoituneet nuoret

Viidennen faktorin muodosti selvästi tietoyhteiskuntaan ja sen todentumista kuvaavat väittämät. Tässä joukossa erottuvat tietoyhteiskuntaan orientoituneet nuoret. Faktorilla latautuvia väittämiä kuvaa usko tietoyhteiskunnan todellisuuteen sekä käsitys työttömyyden liioittelusta ja vaatimus työttömyysturvan vastikkeellisuudesta. Tietoyhteiskunta -faktorilla latautuivat seuraavat väittämät:

- lähes jokaisella tulee tulevaisuudessa olemaan yhteys kotoa tietoverkkoihin
- käyttää tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon
- työttömyyttä liioiteltu, kyllä tekeväille töitä löytyy
- työttömyysturvan vastikkeeksi työttömien nuorten tulisi tehdä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä
- tekisi töitä kotona tietoverkkoja hyödyntäen
- tulevaisuudessa tietoverkkoja käytetään yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- perustaa oman yrityksen lähimmän viiden vuoden aikana
- saavuttaa tyourallaan vanhempiin paremman yhteiskunnallisen aseman

Tietoyhteiskuntaan orientoituneet nuoret muodostavat kaikista vajaan kymmenesosan. Tietoyhteiskunta orientoituneiden nuorten joukossa on naisia miehiä enemmän. Samoin tietoyhteiskunnan todentumiseen liittyvät väitteet hyväksytään nuorimmassa ikäryhmässä muita useammin. Koululaiset ja opiskelijat ovat myös yhteiskunnallisen aseman kautta tarkasteltuna ryhmässä muita useammin edustettuna.

Näiden ryhmien ulkopuolelle kaikista nuorista jäi barometrin tuloksen mukaan noin kolmannes vastanneista.

II Ajankohtaisteema

Tietoyhteiskunta

5. Tietoyhteiskunta

5.1. Mielenkiintoisin media

Nuorisobarometreissä haastatelluilta on aiemmin kysytty median roolia ja merkitystä mielipiteiden muokkaajana sekä mielipidettä tiedotusvälineiden vallasta yhteiskunnassa. Television, radion ja lehdistön rooli on aiempien barometriin mukaan merkittävä nuorten mielipiteen muodostuksen kannalta. Samoin nuoret katsovat yleisesti tiedotusvälineillä olevan paljon yhteiskunnallista valtaa.

Nuorilta on kysytty myös keväällä 1996 sekä syksyllä 1997 mielipidettä mielenkiintoisimmasta tiedotusvälineestä. Perinteiset mediat ovat saaneet rinnalleen uusia viestintävälineitä ja -kanavia, joiden käyttäjien on uskottu olevan juuri nuoria.

Kevään 2000 barometrissä toistettiin kysymys mielenkiintoisimmasta tiedonvälityksen kanavasta osana tietoyhteiskunnan todentumiseen liittyviä kysymyksiä. Tarkoituksena on ollut seurata muun muassa internetin roolia ja merkitystä tiedonvälityksen kanavana suhteessa perinteisiin medioihin.

Kevään 1996 barometrin mielenkiintoisimmaksi tiedotusvälineeksi nousi televisio. Yli puolet (57 %) kaikista vastanneista piti televisioita mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä. Keväällä 1996 internetiä piti mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä kaikista vastanneista vajaa viidennes (19 %). Tuolloin internet ja tietoverkot olivat ennen muuta miesten suosimia tiedotusvälineitä. Miehistä keväällä 1996 internetiä piti mielenkiintoisimpana tiedonvälityksen kanavana 26 % vastanneista. Naisista puolestaan internetin koki mielenkiintoisimpana tiedonvälityksen kanavana keväällä 1996 joka kymmenes vastanneista.

Syksyllä 1997 televisio oli edelleenkin nuorten keskuudessa mielenkiintoisimmaksi koettu tiedonvälityksen kanava. Kaikista vastanneista yli puolet (58 %) piti televisiota mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä. Internetiä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä syksyllä 1997 piti 14 % vastanneista. Miehistä internetiä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä syksyllä 1997 piti 18 % vastanneista ja naisista joka kymmenes.

Kevään 2000 barometriin haastatelluista nuorista televisioita mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä piti lähes puolet (48 %) vastanneista. Internetin aseman tiedotusvälineenä on kasvanut selvästi vuodesta 1997. Kaikista vastanneista lähes neljännes (23 %) piti internetiä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä. Edelleenkin miehet korostavat internetin merkitystä. Miehistä 27 % piti tämän kevään barometrin mukaan internetiä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä. Naisista vastaavasti koki vajaa viidennes (19 %) vastanneista.

”Mikä seuraavista on mielenkiintoisin tiedonvälityksen kanava (aikasarja)?”

	vuosi 00	vuosi 97	vuosi 96
televisio	49%	58%	57%
lehdistö	21%	17%	12%
internet	23%	14%	19%
radio	3%	4%	2%
kirjat	3%	4%	4%
elokuvat tai videot	2%	3%	4%
cd-rom	0%	1%	2%

Edelleenkin internet on nuorimman ikäryhmän väline. Nuorimmassa ikäryhmässä (15 –19 –vuotta) yli neljännes (26 %) vastanneista piti internetiä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä. Televisio oli kuitenkin nuorimpien suosituin tiedotusväline; yli puolet (52 %) nuorimmista haastatelluista piti juuri televisiota mielenkiintoisimpana tiedonvälityksen kanavana.

Lehdistöä nuorimmassa ikäryhmässä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä piti 15 % vastanneista. Syksyllä 1997 nuorimmista haastatelluista runsas kymmenen prosenttia piti lehdistöä mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä.

Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) internetiä piti mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä tänä keväänä vajaa viidennes (18 %) vastanneista. Tässä ikäryhmässä televisiota piti mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä vajaa puolet (48 %) vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä lehdistön merkitys on suurempi muihin ryhmiin verrattuna. Lehdistöä 25 – 29 –vuotiaista mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä piti runsas neljännes (26 %) vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista yli puolet (51 %) pitää televisiota mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista puolestaan 44 % mainitsee television mielenkiintoisimmaksi tiedotusvälineeksi.

Lehdistön korkeakoulututkinnon suorittaneista nostaa mielenkiintoisimmaksi tiedotusvälineeksi lähes kolmannes (31 %) vastanneista. Ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista lehdistöä arvosti mielenkiintoisimpana tiedotusvälineenä vajaa neljännes (24 %) vastanneista. Internetiä korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista mielenkiintoisimpana piti 23 % vastanneista ja ammattikoulun käyneistä nuorista 18 % vastanneista.

”Mikä seuraavista on mielenkiintoisin tiedonvälityksen kanava?”

	kaikki	miehet	naiset	palkan- saajat	työttömät
televisio	49%	47%	51%	50%	46%
lehdistö	21%	17%	24%	22%	21%
internet	23%	27%	19%	21%	26%
radio	3%	3%	3%	4%	2%
kirjat	3%	3%	2%	1%	4%
elokuvat tai videot	2%	3%	1%	2%	0%
cd-rom	0%	1%	0%	0%	1%

5.2. Internetin käyttö

Kevään 2000 barometrissä nuorilta kysyttiin myös sitä, kuinka usein he käyttävät internetiä. Kaikista vastanneista runsas neljännes (28 %) käytti internetiä joko kerran tai useita kertoja päivässä. Miehistä päivittäisiä internetin käyttäjiä oli kolmannes vastanneista. Naisista puolestaan internetiä käytti päivittäin 23 % vastanneista. Kaikista barometriin haastatelluista nuorista 14 % ilmoitti, ettei käytä lainkaan internetiä. Harvemmin kuin kerran kuukaudessa internetiä käytti joka kymmenes vastanneista.

Internetin päivittäinen käyttö on sidoksissa vastaajien ikään. Nuorimassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä päivittäin internetiä käytti runsas viidennes (21 %) vastanneista. Nuorimassa ikäryhmässä puolestaan internetiä ei käyttänyt lainkaan 4 % vastanneista. Vanhimmassa haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) internetiä käytti päivittäin lähes kolmannes (31 %) vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä myös kokonaan internetiä käyttämättömien osuus oli suurin. 25 – 29 –vuotiaista lähes neljännes ilmoitti, ettei käytä lainkaan internetiä.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat internetin suurkäyttäjiä. Barometriin haastatelluista korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista yli puolet (52 %) käytti internetiä päivittäin. Ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista puolestaan internetin päivittäisiä käyttäjiä oli 15 % vastaajista. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista kuusi prosenttia ilmoitti, ettei käytä lainkaan internetiä. Ammattioppilaitoksen käyneistä nuorista puolestaan lähes kolmannes kertoi, ettei käytä lainkaan internetiä.

Palkansaajista päivittäisiä internetin käyttäjiä oli 30 % vastanneista. Runsas viidennes palkansaajista ei puolestaan käytä barometrin antaman tuloksen mukaan lainkaan internetiä. Työttömistä tai lomautetuista nuorista päivittäisiä internetin käyttäjiä oli kahdeksan prosenttia vastanneista. Neljännes työttömistä nuorista ei puolestaan käytä lainkaan internetiä.

”Kuinka usein käytät internetiä?”

	useita kertoja päivässä	kerran päivässä	muutaman kerran viikossa	muutaman kerran kuukaudessa	harvemmin en käytä lainkaan	
kaikki	14%	13%	35%	14%	11%	14%
miehet	19%	14%	33%	12%	9%	14%
naiset	10%	13%	36%	16%	12%	14%
15 – 19 –v	9%	13%	48%	16%	11%	4%
25 – 29 –v	19%	12%	23%	12%	10%	24%
palkans työttömät	20%	10%	23%	14%	11%	22%
	5%	3%	30%	18%	18%	26%

Puolet internetin käyttäjistä ilmoittaa käyttävänsä nettiä kotona. Ikäryhmittäin tarkasteltuna nuorimmat vastaajat käyttivät internetiä muita yleisemmin kotoa; 15 – 19 –vuotiaista 75 % ilmoitti käyttävänsä internetiä kotona. Vastaavasti vanhimmassa vastaajaryhmässä kotoa internetiä käytti neljännes vastanneista.

Vanhin barometriin haastateltu ikäryhmä käyttää nettiä pääosin työpaikalla. Kaikista ikäryhmän 25 – 29 –vuotta vastaajista puolet ilmoitti käyttävänsä internetiä työpaikalla. Työpaikalla käyttöä selittää nuorten koulutustausta. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista internetiä työpaikalla käyttää barometrin mukaan 76 % vastanneista. Vastaavasti ammattikoulun käyneistä nuorista työpaikalla internetiä käyttää runsas neljännes (27 %) vastanneista.

Yleisissä kirjastoissa internetiä käyttää kaikista vastanneista vajaa kolmannes (31 %). Kirjastossa internetipalveluita käyttävät useimmin nuorimmat vastaajaryhmät. Ikäryhmässä 15 – 19 –vuotta 40 % vastanneista kertoi käyttävänsä internetiä kirjastoissa. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä kirjastojen internetipalveluita käyttää hyväkseen runsas viidennes vastanneista. Kirjastoissa internetiä käyttävät myös ammattikoulun suorittaneet nuoret. Heistä 29 % ilmoitti käyttävänsä internetiä kirjastoissa. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista puolestaan runsas kymmenes vastanneista kertoi käyttävänsä internetiä kirjastoissa.

Kirjastojen internetyhteydet palvelevat myös työttömiä tai lomautettuja nuoria. Näistä yli puolet (54 %) ilmoitti käyttävänsä internetiä kirjastoissa. Palkansaajista kirjastoissa internetiä käytti neljännes vastaajista. Kirjastojen ohella barometrissä kysyttiin nuorten internetin käyttöä nettikahviloissa. Neljä prosenttia kaikista vastanneista ilmoitti käyttävänsä internetiä nettikahviloissa.

"Missä käytät internetiä?"

	kyllä	ei
koulussa tai opiskelupaikassa	53%	47%
kotona	42%	58%
yleisessä kirjastossa	31%	69%
kavereiden ja ystävien luona	44%	56%
työpaikalla	24%	76%
nettikahvilassa	4%	96%

Kaikista barometriin vastanneista nuorista 14 % ilmoitti, ettei käytä lainkaan internetiä. Näiltä nuorilta kysyttiin myös syytä internetin käyttämättömyyteen. Vaihtoehtoina anettiin seuraavat syyt: en omista tietokonetta, internetin käyttö on kallista, internetin käyttö on vaikeaa, en ole pariaatteessa kiinnostunut internetistä tai jokin muu syy.

Yleisin syy internetin käyttämättömyyteen oli tietokoneen puute. Kaikista vastanneista 75 % ilmoitti tietokoneen puutteen syyksi siihen, ettei käytä internetiä. Toinen internetin käyttämättömyyttä selittävä syy on kiinnostuksen puute koko internetiä kohtaan. Kaikista vastanneista viidennes ilmoitti, ettei ole kiinnostunut koko internetistä.

Miehistä, jotka eivät käytä internetiä, kiinnostukseen puutteen ilmoitti syyksi 22 % vastanneista. Naisten kohdalla vastaavasti ilmoitti 17 % vastanneista. Internetin käytön kalleus tai vaikeus ei ole juurikaan käytön esteenä. Kaikista vastanneista neljä prosenttia katsoi netin käytön kalleuden olevan syynä omalle käyttämättömyydelleen. Vastaavasti prosentti kaikista katsoi netin käytön niin vaikeaksi, ettei sen johdosta kuulu internetin käyttäjiin.

"Miksi et käytä internetiä?"

	ei	kyllä
en omista tietokonetta	25%	75%
en ole kiinnostunut koko internetistä	80%	20%
internetin käyttö on kallista	96%	4%
internetin käyttö on vaikeaa	99%	1%
jokin muu syy	92%	8%

Nuorilta kysyttiin myös sitä, mihin he internetiä käyttävät. Barometrissä nuoret saivat arvioida viiden eri vaihtoehdon kohdalla omaa internetin käyttöään. Vaihtoehtoina olivat tiedon haku, viihdepalvelut, ostokset, chattailu ja asioiden hoito. Eniten nuoret käyttävät internetiä barometrin antaman tuloksen mukaan tiedon hakuun. Kaikista netin käyttäjistä 94 % kertoi käyttävänsä internetiä tiedon hakuun. Vastaajaryhmien kesken tiedon haku on lähes yhtä yleistä kaikissa ryhmissä.

Toinen keskeinen nuorten käyttämä palvelu internetissä on viihde. Kaikista vastanneista yli puolet (56 %) ilmoitti käyttävänsä nettiä viihdepalveluihin. Viihdepalvelujen kohdalla tulee eroja eri vastaajaryhmien välillä. Miehet ovat aktiivisempia viihdepalvelujen käyttäjiä kuin naiset. Miehistä internetiä ilmoitti käyttävänsä viihdepalveluihin 62 % vastanneista. Naisista puolestaan viihdepalveluihin nettiä käyttää barometrin antaman tuloksen mukaan puolet vastanneista.

Viihdepalvelut ovat myös nuorempien netin käyttäjien suosiossa. 15 –19 –vuotiaista 62 % ilmoitti käyttävänsä internetiä viihdepalveluihin. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) viihdepalveluihin internetiä käytti vajaa puolet (48 %) vastanneista.

Tiedon haun ja viihdepalvelujen jälkeen nuoret käyttävät internetiä asioiden hoitoon. Kaikista vastanneista 42 % ilmoitti käyttävänsä internetiä asioiden hoitoon. Asioiden hoitaminen internetin avulla lisääntyy selvästi vastaajan iän myötä. Vanhimmassa haastatellussa ikäryhmässä internetiä ilmoitti käyttävänsä asioiden hoitoon 61 % vastanneista. Nuorimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä nettiä ilmoitti käyttävänsä asioiden hoitamiseen viidennes vastanneista.

Myös koulutustaustalla on vaikutusta internetin käyttöön asioiden hoitamiseen. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista 71 % ilmoitti käyttävänsä internetiä erilaisten asioiden hoitamiseen. Ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista puolestaan vajaa puolet (48 %) käytti barometrin antaman tuloksen mukaan nettiä asioiden hoitoon. Palkansaaajista internetiä ilmoitti käyttävänsä asioiden hoitoon runsas puolet (57 %) vastanneista. Työttömien nuorten kohdalla internetiä asioiden hoitoon käytti barometriin haastatelluista 37 %.

Internetiä nuoret käyttävät myös seurusteluun. Chattailuun kaikista haastatelluista ilmoitti käyttävänsä internetiä kolmannes. Miehet käyttävät nettiä hieman naisia yleisemmin chattailuun. Miehistä chattailun mainitsi yhtenä netin käyttönä 35 % vastanneista. Naisista nettiä ilmoitti käyttävänsä chattailuun 31 % vastanneista. Chattailu on myös nuorimpien vastaajaryhmien suosiossa. 15 – 19 –vuotiaista yli puolet (55 %) ilmoitti käyttävänsä nettiä chattailuun. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmässä chattailuun internetiä käytti puolestaan 16 % vastanneista.

Ostoksiin barometriin haastatelluista nuorista internetiä käytti 17 %. Miehet näyttävät käyttävän merkittävästi naisia yleisemmin nettiä ostosten tekemiseen. Miehistä ostoksia netin kautta ilmoitti tekevänsä runsas viidennes (22 %) vastanneista. Naisista ostoksia internetin avulla ilmoitti tekevänsä kymmenes vastanneista.

Ostosten tekemisen kohdalla eri ikäryhmät eivät juurikaan eroa toisistaan. Nuorimmassa haastatellussa ikäryhmässä 16 % ilmoitti käyttävänsä internetiä ostosten tekemiseen. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmässä ostoksia internetin avulla ilmoitti tekevänsä 19 % vastanneista.

"Mihin seuraavista asioista käytät internetiä?"

	kyllä	ei
tiedon hakuun	94%	6%
viihdepalveluun	56%	44%
asioiden hoitoon	42%	58%
chattailuun	33%	67%
ostoksiin	17%	83%

5.3. Tietoverkkojen käyttö tulevaisuudessa

Kevään 2000 barometrissä nuorille esitettiin myös joukko yleisiä tietoverkkojen käyttöön sekä tietoyhteiskuntaan tai sen olemukseen liittyviä väitteitä. Väitteen "Tulen käyttämään tulevaisuudessa tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon?" kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä kaikista vastanneista oli 71 %. Täysin eri mieltä kaikista haastatelluista oli vajaa kymmenes.

Miesten ja naisten välillä ei ole eroa suhtautumisessa tietoverkkojen käyttöön tulevaisuudessa jokapäiväisten asioiden hoitoon. Ero tulee sukupuolten välille ainoastaan tarkasteltaessa esitetyn väitteen kanssa täysin samaa mieltä olevien osuutta. Miehistä täysin samaa mieltä tietoverkkojen käytöstä asioiden hoitoon oli 37 % vastanneista. Naisista puolestaan esitetyn väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli 28 % vastanneista.

Myös ikäryhmien välillä eroja saadaan, kun tarkastellaan täysin samaa mieltä olevien osuuksia. Nuorimmassa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) täysin samaa mieltä väitteen kanssa oli 27 % vastanneista. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) puolestaan yli kolmannes (35 %) vastanneista oli täysin samaa mieltä väitteen "Tulen käyttämään tulevaisuudessa tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon" kanssa.

Usko tietoverkkojen käyttöön on selvästi sidoksissa nuorten koulutustaustaan. Ammattioppilaitoksen käyneistä nuorista 61 % uskoi käyttävänsä tulevaisuudessa tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon. Opistotason tai ammattikorkeakoulun suorittaneista nuorista tietoverkkojen käyttöön uskoi 76 % vastanneista ja korkeakoulututkinnon suorittaneista 87 % uskoi käyttävänsä tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon. Palkansaaajista tietoverkkojen käyttöön asioiden hoidossa uskoi 68 % vastanneista ja työttömistä tai lomautetuista nuorista 56 %.

"Tulen käyttämään tulevaisuudessa tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	33%	39%	17%	9%	3%
miehet	37%	35%	16%	9%	3%
naiset	28%	43%	18%	8%	3%
15 – 19 –vuotta	27%	45%	18%	7%	3%
25 – 29 –vuotta	35%	34%	17%	11%	4%
palkansaajat	33%	35%	18%	11%	3%
työttömät	23%	33%	21%	15%	8%

Tietoverkkojen käytön ohella nuoret uskovat varsin yleisesti tulevaisuudessa jokaisella olevan pääsyn kotoa tietoverkkoihin. Kevään barometrissä nuorille esitettiin väite "Lähes jokaisella tulee tulevaisuudessa olemaan yhteys kotoa tietoverkkoihin?". Väitteen kanssa kaikista vastanneista joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli peräti 79 % vastanneista. Täysin eri mieltä kaikista haastatelluista kotien tietoverkkojen yleisyydestä oli neljä prosenttia vastanneista.

Miesten ja naisten välille ero saadaan, kun tarkastellaan täysin samaa mieltä olevien osuuksia. Miehistä 39 % oli täysin samaa mieltä kotien tietoverkkoyhteyksien yleisyydestä. Naisista puolestaan runsas neljännes uskoi yhtä ehdottomasti kotien olevan tulevaisuudessa yhteydessä tietoverkkoihin. Täysin eri mieltä sekä miehistä että naisista esitetyn väitteen suhteen oli neljä prosenttia vastanneista.

Myös ikäryhmien välillä saadaan eroja tarkastelemalla täysin samaa mieltä olevien osuuksia. Nuorimmassa ikäryhmässä kotien tietoverkkoyhteyksien yleisyyteen uskoi ehdottomasti 29 % vastanneista. Vanhimmassa haastatellussa ikäryhmässä vastaavasti tietoverkkoyhteyksien yleisyyteen uskoi 36 % vastanneista. Palkansaajista runsas kolmannes oli täysin samaa mieltä esitetyn väitteen kanssa ja työttömistä tai lomautetuista nuorista kotien tietoverkkoyhteyksien yleistymiseen uskoi vastaavalla tavalla neljännes vastanneista.

"Lähes jokaisella tulee tulevaisuudessa olemaan yhteys kotoa tietoverkkoihin?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
Kaikki	33%	47%	15%	4%	2%
Miehet	39%	425	135	4%	2%
Naiset	26%	52%	16%	4%	2%
15 – 19 –vuotta	29%	49%	16%	4%	2%
25 – 29 –vuotta	36%	43%	15%	5%	2%
Palkansaajat	35%	45%	14%	4%	2%
Työttömät	25%	53%	14%	6%	2%

Barometrissä kysyttiin nuorilta myös heidän suhtautumistaan tietoverkkojen käyttöön mm. etätöihin. Nuorille esitettiin väite ”Tekisin mielelläni töitä kotona tietoverkkoja hyödyntäen?”. Kaikista vastanneista 42 % oli esitetyn väitteen kanssa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Täysin samaa mieltä tietoverkkojen käytöstä kotona työskentelyyn oli 15 % kaikista haastatelluista nuorista. Puolestaan lähes kolmannes vastanneista ei ollut missään tapauksessa valmis työskentelemään kotona tietoverkkoja hyödyntäen. Miehistä esitetyn väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli 17 % ja naisista 14 % vastanneista.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna vastaajaryhmien välillä ei muodostu kovinkaan merkittäviä eroja. Nuorimmassa ikäryhmässä tietoverkkojen kautta töitä tekisi kotona 44 % vastanneista. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmässä tietoverkkojen kautta työskentelisi 40 % vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä tosin täysin eri mieltä esitetyn väitteen suhteen oli 39 % vastanneista, kun nuorimmassa ikäryhmässä vastaavasti ajatteli neljännes haastatelluista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista tietoverkkojen kautta tapahtuvaan työskentelyyn oli valmiita kolmannes vastanneista. Ammattiopiston tai ammattikorkeakoulun suorittaneista nuorista puolestaan tietoverkkojen kautta kotona työskentelyyn oli valmis 45 % vastanneista. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista kotona työskentelyyn tietoverkkojen kautta oli valmis 42 % vastanneista.

Palkansaajien ja työttömien nuorten kohdalla on myös eroja tietoverkkojen kautta tapahtuvaan työskentelyyn. Palkansaajista tietoverkkojen kautta kotona työskentelyyn oli valmiita 37 % vastanneista. Työttömistä tai lomautetuista nuorista tietoverkkojen kautta työskentelyyn myönteisesti suhtautui puolestaan lähes puolet (47 %) vastanneista.

”Tekisin mielelläni töitä kotona tietoverkkoja hyödyntäen?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	15%	27%	24%	31%	3%
miehet	17%	25%	22%	32%	3%
naiset	14%	29%	25%	31%	2%
15 – 19 –vuotta	16%	28%	29%	26%	2%
25 – 29 –vuotta	15%	25%	19%	39%	3%
palkansaajat	13%	24%	20%	41%	2%
työttömät	20%	27%	17%	28%	8%

Työn teon ohella kevään barometrissä nuorilta kysyttiin myös mielipidettä tietoverkkojen käytöstä sosiaalisten suhteiden hoitoon. Haastatelluille esitettiin väite ”Käytän tietoverkkoja säännöllisesti sosiaalisten suhteiden ylläpitoon?”. Kaikista vastanneista väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 38 % vastanneista. Naiset ovat miehiä valmiimpia käyttämään tietoverkkoja sosiaaliseen yhteydenpitoon. Naisista 42 % käyttää barometrin antaman tuloksen mukaan tieto-

verkkoja sosiaalisten suhteiden ylläpitoon. Miehistä puolestaan runsas kolmannes (35 %) ilmoitti käyttävänsä säännöllisesti tietoverkkoja sosiaaliseen yhteydenpitoon.

Nuorimmassa ikäryhmässä tietoverkkoja sosiaalisten suhteiden ylläpitoon ilmoittaa käyttävänsä säännöllisesti 37 % vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä esitetyn väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli lähes yhtä suuri osuus (36 %) vastanneista. Vanhimmassa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) puolestaan täysin eri mieltä esitetyn väitteen kanssa oli 42 % vastanneista. Nuorimmassa ikäryhmässä vastaavasti ehdottoman kielteisesti tietoverkkojen käyttöön säännöllisesti sosiaalisten suhteiden ylläpitoon suhtautui 28 % vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna myönteisimmin tietoverkkojen käyttöön sosiaalisten suhteiden ylläpitoon suhtautuivat korkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret. Näistä lähes kaksi kolmasosaa oli esitetyn väitteen suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Ammattiopiston tai ammattikorkeakoulun suorittaneista nuorista tietoverkkoja sosiaalisten suhteiden ylläpitoon käytti puolestaan 45 % ja ammattikoulun suorittaneista nuorista puolestaan neljännes vastanneista. Palkansaajista tietoverkkoja sosiaaliseen yhteydenpitoon käytti säännöllisesti 38 % vastanneista ja työttömistä tai lomautetuista nuorista vajaa viidennes (17%) vastanneista.

”Käytän tietoverkkoja säännöllisesti sosiaalisten suhteiden ylläpitoon?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	16%	22%	25%	34%	2%
miehet	13%	21%	26%	36%	3%
naiset	19%	23%	25%	32%	1%
15 – 19 –vuotta	12%	25%	32%	28%	3%
25 – 29 –vuotta	19%	17%	20%	42%	1%
palkansaajat	18%	19%	21%	40%	1%
työttömät	7%	10%	22%	55%	5%

Työskentelyn ja sosiaalisen yhteydenpidon ohella nuorilta kysyttiin myös mielipidettä tietoverkkojen käytöstä vaikuttamiseen. Kevään barometrissä haastatelluille nuorille esitettiin väite ”Kansalaiset käyttävät tulevaisuudessa tietoverkkoja vaikuttamiseen?”. Kakista vastanneista väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli peräti 80 % vastanneista.

Naiset uskovat hivenen miehiä yleisemmin tietoverkkoja käytettävän vaikuttamiseen. Naisista väitteen kanssa samaa mieltä oli 81 % vastanneista ja miehistä puolestaan 79 % uskoi tietoverkkoja käytettävän tulevaisuudessa vaikuttamiseen. Ikäryhmittäin tarkasteltuna ei juurikaan tule eroja eri vastaajaryhmien välillä. Sen sijaan koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneista nuorista 81 % uskoi tietoverkkojen käyttöön tulevaisuudessa vaikuttamiseen. Ammattiopiston tai ammattikorkeakoulun suorittaneista nuorista tietoverkkojen

käyttöön erilaiseen vaikuttamiseen tulevaisuudessa uskoi samoin 81 % vastanneista ja korkeakoulututkinnon suorittaneista haastatelluista 73 % vastanneista.

Palkansaajien ja työttömien nuorten kohdalla tulee ero myös suhtautumisessa tietoverkkojen käyttöön vaikuttamiseen. Palkansaajista tietoverkkoja uskoi käytettävän vaikuttamiseen tulevaisuudessa 80 % vastanneista. Työttömistä tai lomautetuista nuorista tietoverkkojen käyttöön tulevaisuudessa vaikuttamiseen uskoi puolestaan 72 % vastanneista.

"Kansalaiset käyttävät tulevaisuudessa tietoverkkoja vaikuttamiseen?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	25%	54%	12%	3%	6%
miehet	28%	49%	12%	4%	6%
naiset	22%	59%	12%	1%	5%
15 – 19 –vuotta	25%	54%	14%	2%	6%
25 – 29 –vuotta	29%	51%	12%	2%	6%
palkansaajat	26%	54%	12%	3%	5%
työttömät	18%	54%	18%	4%	6%

Tietoyhteiskuntakehitykseen on yleisesti epäilty liittyvän kansalaisten eriarvoistumisen. Kevään barometrissä nuorilta kysyttiin heidän mielipidettään tietoyhteiskunnan mahdollisesta kansalaisia eriarvoistavasta luonteesta. Barometrissä esitettiin haastateltaville väite "Tietoyhteiskunnassa eriarvoisuus tulee kasvamaan?". Väitteen kanssa kaikista vastanneista täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli yli puolet (56 %) vastanneista. Ainostaan kuusi prosenttia vastanneista ei uskonut tietoyhteiskunnan aiheuttavan minkäänlaista eriarvoistumista.

Naiset katsovat miehiä yleisemmin eriarvoisuuden kasvan tietoyhteiskunnassa. Naisista esitetyn väitteen suhteen täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli kaksi kolmasosaa (67 %) vastanneista. Miehistä puolestaan eriarvoisuuden uskoi kasvavan tietoyhteiskunnassa 56 % vastanneista.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna vanhimmassa ikäryhmässä usko eriarvoisuuden kasvuun on yleisintä. Ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta vastanneista eriarvoisuuden uskoi tietoyhteiskunnassa kasvavan peräti 75 % vastanneista. Nuorimmassa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) eriarvoisuuden uskoi kasvavan puolestaan puolet (49 %) vastanneista. Koulutustaustan kautta tarkasteltuna täysin samaa mieltä esitetyn väitteen suhteen ammattikoulun suorittaneista nuorista oli neljännes vastanneista. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista täysin samaa mieltä esitetyn väitteen suhteen oli 15 % vastanneista.

”Tietoyhteiskunnassa eriarvoisuus tulee kasvamaan?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	19%	43%	22%	6%	10%
miehet	18%	38%	26%	8%	10%
naiset	19%	48%	18%	5%	9%
15 – 19 –vuotta	10%	39%	31%	9%	11%
25 – 29 –vuotta	27%	48%	13%	5%	7%
palkansaajat	22%	47%	17%	6%	9%
työttömät	19%	42%	20%	9%	10%

III Yhteiskunta

Tulevaisuudensuunnitelmat, työelämä ja koulutus

6. Tulevaisuuden suunnitelmat

6.1. Optimismia oman työuran suhteen

Optimismia omaa työuraa kohtaan nuoret ovat barometreissä arvioineet väitteen ”Työurallani tulen saavuttamaan paremman yhteiskunnallisen aseman kuin mitä vanhemmillani on?” kautta. Väite oli ensimmäisen mukana kevään 1996 barometrissä, jolloin yli puolet (56 %) vastanneista oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa.

Usko oman työuran kautta saavutettavaan yhteiskunnalliseen asemaan suhteessa vanhempien vastaavaan on kasvanut nuorten joukossa. Kevään 1999 barometriin haastatelluista nuorista oman työuransa uskoi johtavan vanhempia parempaan yhteiskunnalliseen asemaan kaksi kolmasosaa vastanneista. Kevään 2000 barometriin vastanneista nuorista puolestaan 61 % uskoi oman työuran johtavan vanhempia parempaan yhteiskunnalliseen asemaan.

”Työurallani tulen saavuttamaan paremman yhteiskunnallisen aseman kuin mitä vanhemmillani on?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki					
vuosi 96	25%	32%	19%	8%	16%
vuosi 97	30%	38%	16%	6%	10%
vuosi 98	23%	41%	17%	7%	11%
vuosi 99	30%	36%	16%	5%	12%
vuosi 00	24%	37%	16%	6%	17%

Ikäryhmittäin tarkasteltuna vahvinta usko oman työuran tuomaan yhteiskunnalliseen asemaan on nuorimmassa haastatellussa ikäryhmässä. 15 – 19 –vuotiaista kaksi kolmasosaa uskoi työuransa johtavan tulevaisuudessa vanhempia parempaan yhteiskunnalliseen asemaan. Vanhimmissa barometriin haastatellussa ikäryhmässä vastaavasti omasta työurastaan ajatteli runsas puolet (54 %) vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna korkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret ovat muita optimistisempia oman yhteiskunnallisen asemansa suhteen. Heistä 68% uskoi työuransa johtavan vanhempia parempaan asemaan yhteiskunnassa. Ammattikoulun käyneistä nuorista puolestaan oman työuransa kautta saavutettavaan vanhempien parempaan yhteiskunnalliseen asemaan uskoi puolet (51 %) vastanneista.

6.2. Koulutus mukana myös tulevaisuuden suunnitelmissa

Barometreissä on vuodesta 1994 lähtien kysytty myös nuorten tulevaisuuden suunnitelmista ammatillisen koulutuksen, ulkomailla tapahtuvan opiskelun ja työskentelyn sekä oman yritystoiminnan suhteen. Näiden lisäksi kevään 2000

barometrissä haastatelluilta nuorilta kysyttiin heidän suunnitelmistaan perustaa perhe lähimmän viiden vuoden kuluessa.

Koulutuksen arvostus näkyy myös nuorten tulevaisuuden suunnitelmissa. Koulutusta nuoret pitävät keskeisenä kanavana työmarkkinoille pääsyn suhteen sekä uskovat yleisesti työelämän edellyttävän jatkuvaa ammattitaidon päivittämistä ja ylläpitoa. Lähimmän viiden vuoden kuluessa barometriin haastatellut nuoret myös uskovat varsin yleisesti hakeutuvansa ammatilliseen koulutukseen parantaakseen omia valmiuksiaan työmarkkinoilla.

Ensimmäisessä vuonna 1994 toteutetussa barometrissä varmasti tai mahdollisesti ammatilliseen koulutukseen lähimmän viiden vuoden aikana haastatelluista nuorista aikoi hakeutua 60 % vastanneista. Tämän kevään barometrin antaman tuloksen mukaan halukkuus ammatilliseen koulutukseen ei ole nuorten keskuudessa ainakaan laskenut. Kaikista vastanneista 63 % ilmoitti joko varmasti tai mahdollisesti hakeutuvansa ammatilliseen koulutukseen omien valmiuksiensa parantamiseksi.

Ehdottoman varmana ammatilliseen koulutukseen hakeutumista omalla kohdallaan piti kevään 2000 barometriin haastatelluista nuorista 28 %. Vastaavasti ensimmäiseen barometriin haastatelluista nuorista varmana ammatilliseen koulutukseen hakeutumista piti 18 % kaikista vastanneista. Vuonna 1994 ehdottoman kielteisesti ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen suhtautui runsas viidesnes (21 %) vastanneista. Nyt ehdottoman kielteisesti asiaan suhtautui 18 % kaikista vastanneista.

"Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana hakeutua ammatilliseen koulutukseen parantaaksesi valmiuksiasi työmarkkinoilla"

	kyllä varmasti	kyllä mahd.	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
kaikki					
vuosi 94	18%	42%	13%	21%	5%
vuosi 95	18%	48%	14%	17%	4%
vuosi 96	26%	38%	14%	17%	5%
vuosi 97	29%	36%	13%	18%	4%
vuosi 98	26%	38%	15%	18%	3%
vuosi 99	32%	35%	12%	15%	5%
vuosi 00	28%	35%	14%	18%	5%

Naiset uskovat miehiä useammin hakeutuvansa ammatilliseen koulutukseen tulevien viiden vuoden aikana. Naisista yli kaksi kolmasosaa (69 %) uskoi joko varmasti tai mahdollisesti menevänsä ammatilliseen koulutukseen valmiuksiensa parantamiseksi työmarkkinoilla. Miehistä puolestaan yhtä varmoja koulutukseen hakeutumisen suhteen tämän kevään barometrin mukaan oli 58 % vastanneista.

Myöskin vanhimmassa haastatellussa ikäryhmässä halukkuus päivittää ammattitaitoa myös lähitulevaisuudessa on suhteellisen korkea. Yli puolet (53 %) ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta ilmoitti joko varmasti tai mahdollisesti menevänsä amma-

tilliseen koulutukseen omien valmiuksiensa parantamiseksi. Ehdottoman kielteisesti ammatilliseen koulutukseen lähitulevaisuudessa omalla kohdallaan vanhimmassa ikäryhmässä suhtautui neljännes vastanneista.

Koulutustaustalla ei ole juurikaan merkitystä halukkuuteen hakeutua ammatilliseen koulutukseen työmarkkinavalmiuksien parantamiseksi. Ammattikoulun suorittaneista nuorista 58 % ilmoitti joko varmasti tai mahdollisesti hakeutuvansa ammatilliseen koulutukseen lähimmän viiden vuoden kuluessa. Korkeakoulututkinnon suorittaneista vastaavasti ajatteli 56 % vastanneista.

Työttömien nuorten kohdalla halukkuus hakeutua ammatilliseen koulutukseen on ollut kohtuullisen korkea koko barometrien toteutuksen ajan. Vuonna 1994 työttömistä nuorista joko varmasti tai mahdollisesti ammatilliseen koulutukseen aikoi lähitulevaisuudessa hakeutua 70 % vastanneista. Tänä keväänä työttömistä tai lomautetuista nuorista vastaavalla tavalla tulevaisuuttaan suunnitteli 74 % vastanneista. Barometriin haastatelluista palkansaaajista ammatilliseen koulutukseen puolestaan lähimmän viiden vuoden aikana aikoi varmasti tai mahdollisesti hakeutua yli puolet (56 %) vastanneista.

”Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana hakeutua ammatilliseen koulutukseen parantaaksesi valmiuksiasi työmarkkinoilla”

	kyllä varmasti	kyllä mahd.	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
vuosi 00					
miehet	26%	31%	17%	21%	4%
naiset	29%	39%	11%	14%	6%
25 – 29 –vuotta	15%	38%	19%	25%	4%
palkansaaajat	18%	38%	18%	22%	4%
työttömät	25%	49%	12%	9%	5%

6.3. Ulkomaat eivät houkuttele

Koulutuksen nuoret haluavat hankkia ennen muuta Suomessa. Vaikka Suomi on barometrien toteutuksen aikana liittynyt Euroopan Unioniin ja kansainvälistyminen on tullut osaksi arkipäivää, eivät nuoret näytä olevan kuitenkaan kovin halukkaita hakeutumaan ulkomaille opiskelemaan tai töihin. Vuoden 1994 barometriin haastatelluista nuorista varmasti ulkomaille opiskelemaan oli lähdössä kaksi prosenttia vastanneista. Tämän kevään barometriin vastanneista puolestaan kolme prosenttia oli varmasti lähdössä opiskelemaan ulkomaille lähimmän viiden vuoden aikana.

”Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana hakeutua opiskelemaan ulkomaille”

	kyllä varmasti	kyllä mahdollisesti	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
kaikki					
vuosi 94	2%	15%	23%	58%	2%
vuosi 95	3%	20%	29%	45%	2%
vuosi 96	3%	17%	23%	54%	2%
vuosi 97	3%	19%	24%	52%	2%
vuosi 98	3%	19%	24%	53%	1%
vuosi 99	3%	18%	24%	52%	3%
vuosi 00	3%	18%	23%	53%	3%

Ulkomailla opiskeluun naiset suhtautuvat miehiä myönteisemmin. Naisista viisi prosenttia pitää omalla kohdallaan opiskelua ulkomaille varmana lähimmän viiden vuoden aikana. Mahdollisena ulkomaille opiskelua naisista pitää viidennes tämän kevään barometriin vastanneista. Miesten kohdalla puolestaan varmana ulkomaille opiskelemaan lähtöä kohdallaan pitää prosentti vastanneista. Mahdollisuutena ulkomaille opiskelua lähimmän viiden vuoden aikana miehistä piti 14 % vastanneista.

Nuorimassa ikäryhmässä varmana opiskelua ulkomaille omalla kohdallaan piti neljä prosenttia vastanneista. Mahdollisena ulkomaille opiskelemaan lähtöä piti nuorimassa ikäryhmässä 23 % vastanneista. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä ulkomaille opiskelu ei ole enää ajankohtaista. Ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta varmana opiskelua ulkomaille kohdallaan piti prosentti vastanneista. Joka kymmenes puolestaan piti sitä kohdallaan mahdollisena.

Barometrien toteutuksen aikana myöskään ulkomaille töihin lähtö ei ole tulevaisuuden vaihtoehtona yleistynyt nuorten keskuudessa. Vuoden 1994 barometriin haastatelluista nuorista neljä prosenttia piti kohdallaan varmana työskentelyä ulkomaille lähimmän viiden vuoden aikana. Mahdollisena ulkomaille töihin hakeutumista vuonna 1994 haastatelluista nuorista piti kohdallaan neljännes (24 %) vastanneista.

Kevään 2000 barometriin haastatelluista nuorista varmana ulkomaille töihin lähtöä lähimmän viiden vuoden aikana piti viisi prosenttia vastanneista. Mahdollisena ulkomaille töihin lähdön katsoi kohdallaan 29 % vastanneista.

"Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana hakeutua töihin ulkomaille"

	kyllä varmasti	kyllä mahdollisesti	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
kaikki					
vuosi 94	4%	24%	22%	46%	3%
vuosi 95	4%	31%	31%	32%	2%
vuosi 96	4%	26%	23%	44%	3%
vuosi 97	4%	29%	23%	42%	2%
vuosi 98	4%	29%	23%	42%	2%
vuosi 99	5%	26%	24%	41%	4%
vuosi 00	5%	29%	25%	38%	3%

Ulkomaille töihin hakeutumien on selkeästi sidoksissa nuorten koulutustaustaan. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista varmana ulkomaille työskentelyä kohdallaan piti lähimmän viiden aikana 4 % vastanneista. Mahdollisena ulkomaille työskentelyä korkeakoulututkinnon suorittaneista lähimmän viiden vuoden aikana kohdallaan piti yli puolet (56 %) vastanneista. Ammattikoulun käyneistä nuorista puolestaan varmana työskentelyä ulkomaille lähimmän viiden vuoden aikana kolme prosentti ja mahdollisena ammattikoulun käyneistä ulkomaille töihin lähtöä kohdallaan piti runsas viidennen (22 %) vastanneista.

Työttömien tai lomautettujen nuorten kohdalla ulkomaille töihin lähteminen ei ole muodostunut työttömyyden vaihtoehdoksi. Työttömistä nuorista varmana ulkomaille työskentelyä lähimmän viiden vuoden aikana kohdallaan piti kolme prosenttia vastanneista. Mahdollisena ulkomaille töihin lähtöä työttömistä nuorista piti vajaa neljännes (23 %) vastanneista. Vastaavasti yli puolet työttömistä nuorista oli ehdottoman varma siitä, ettei lähde töihin ulkomaille lähimpien vuosien aikana. Palkansaajien kohdalla mahdollisuus ulkomaille töihin lähtöön on työttömiä suurempaa. Palkansaajista varmana ulkomaille töihin lähtöä piti viisi prosenttia vastanneista ja mahdollisena 29 % vastanneista. Vastaavasti palkansaajista ehdottoman kielteisenä ulkomaille töihin lähtöön suhtautui 39 % vastanneista.

"Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana hakeutua töihin ulkomaille"

	kyllä varmasti	kyllä mahdollisesti	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
vuosi 00					
kaikki	5%	29%	25%	38%	3%
miehet	5%	27%	27%	38%	4%
naiset	5%	31%	23%	39%	3%
15 – 19 –vuotta	4%	27%	29%	38%	3%
25 – 29 –vuotta	5%	27%	24%	41%	3%
palkansaajat	5%	29%	24%	39%	3%
työttömät	3%	23%	21%	51%	2%

6.4. Yrittäjyyden asema tulevaisuuden suunnitelmissa

Työttömyyden vaihtoehtona on esitetty yrittäjyyttä; työttömille nuorille on suunnattu muun työvoimakoulutuksen ohella myös oman yritystoiminnan käynnistämiseen liittyvää kurssitusta. Nuorilta onkin vuodesta 1994 lähtien kysytty heidän mielipidettään yrittäjyydestä sekä suunnitelmia perustaa oma yritys lähimmän viiden vuoden aikana.

Kaikista haastatelluista nuorista varmana oman yrityksen perustamista lähimmän viiden vuoden aikana piti kolme prosenttia vastanneista. Mahdollisena oman yrityksen perustamista piti 15 % vastanneista ja ehdottoman kielteisesti yrityksen perustamiseen lähitulevaisuudessa suhtautui 57 % vastanneista.

Miehet ovat naisia jonkin verran halukkaampia oman yrityksen perustamiseen. Miehistä oman yrityksen aikoi varmasti käynnistää lähimmän viiden vuoden aikana neljä prosenttia vastanneista. Naisten kohdalla vastaavalla varmuudella yrityksen perustamiseen suhtautui prosentti vastanneista. Ehdottoman kielteisesti oman yrityksen perustamiseen naisista suhtautui kaksi kolmasosaa vastanneista; miehistä puolestaan ehdottoman kielteisiä yritystoiminnan käynnistämiseen tulevaisuudessa suhtautui vajaa puolet vastanneista.

Ikäryhmittäin kielteisimpiä oman yritystoiminnan käynnistämiseen ovat nuorimmat barometriin haastatellut. Ikäryhmässä 15 – 19 –vuotta varmana yrityksen perustamista piti prosentti vastanneista. Kaksi kolmasosaa puolestaan katsoi yritystoiminnan omalla kohdallaan täysin mahdottomaksi tulevaisuudessa. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) varmana yritystoiminnan käynnistämistä piti neljä prosenttia vastanneista. Runsas puolet (53 %) puolestaan piti yrityksen perustamista kohdallaan mahdottomana lähimmän viiden vuoden aikana.

Yritystoiminnan käynnistäminen ei kiinnosta kovinkaan laajasti myöskään työttömiä tai lomautettuja nuoria. Näistä prosentti piti varmana yritystoiminnan käynnistämistä omalla kohdallaan. Yli puolet oli ehdottoman varmoja siitä, ettei yrittäjyys tule olemaan heidän kohdallaan tulevaisuuden vaihtoehto. Palkansaajista yritystoiminnan käynnistämisen piti varmana kohdallaan kolme prosenttia vastanneista.

”Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana perustaa oman yrityksen?”

	kyllä varmasti	kyllä mahdollisesti	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
vuosi 00					
kaikki	3%	14%	22%	57%	3%
miehet	4%	18%	25%	49%	5%
naiset	1%	12%	20%	66%	2%
15 – 19 –vuotta	1%	8%	22%	65%	4%
25 – 29 –vuotta	4%	17%	23%	53%	3%
palkansaajat	3%	17%	24%	54%	2%
työttömät	1%	19%	22%	54%	4%

6.5. Perheen perustaminen tulevaisuudessa

Kevään 2000 barometrissä kysyttiin nuorilta myös heidän suunnitelmiaan perheen perustamisen suhteen lähimmän viiden vuoden aikana. Kaikista vastanneista runsas viidennes (22 %) piti ehdottoman varmana perheen perustamista kohdallaan lähimpien viiden vuoden kuluessa. Varmasti ei perheen perustamiseen omalla kohdallaan lähitulevaisuudessa suhtautui kaikista haastatelluista viidennes.

Naiset pitivät kohdallaan perheen perustamista lähimmän viiden vuoden aikana varmempana kuin miehet. Naisista neljännes aikoi varmasti perustaa perheen lähitulevaisuudessa ja barometriin haastatelluista miehistä vastaavasti ajatteli viidennes vastanneista. Perheen perustaminen näyttää olevan nuorille myös osin epävarma asia. Kysymyksen kohdalla poikkeuksellisen suuri osa vastanneista ei osannut sanoa kantaansa tai käsitystään.

Vanhimmassa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) varmana perheen perustamista lähitulevaisuudessa piti kohdallaan yli kolmannes (35 %) vastanneista. Mahdollisena perheen perustamisen näki lähitulevaisuudessa kohdallaan puolestaan 31 % vastanneista. Nuorimmassa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) perheen perustamista ei koeta ajankohtaiseksi lähitulevaisuudessa. Varmana perheen perustamisen lähimmän viiden vuoden sisällä tässä ikäryhmässä piti vajaa kymmenes (8 %) vastanneista. Puolestaan kolmannes nuorimman ikäryhmän vastanneista piti varmana, ettei perhettä tule perustettua lähitulevaisuudessa.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna korkeakoulututkinnon suorittaneet nuoret ovat varmimpia mielipiteissään perheen perustamisen suhteen. Heistä 46 % piti varmana omalla kohdallaan perheen perustamista lähimmän viiden vuoden kuluessa. Vastaavasti ammattikoulun suorittaneista nuorista varmana perheen perustamista piti kohdallaan vajaa kolmannes (30 %) vastanneista.

Palkansaajista perheen perustamista piti varmana lähitulevaisuudessa vajaa kolmannes (31 %) vastanneista; työttömistä tai lomautetuista nuorista puolestaan perheen perustamista piti yhtä varman kohdallaan 27 % vastanneista.

”Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana perustaa perheen?”

	kyllä varmasti	kyllä mahdollisesti	luultavasti ei	varmasti ei	EOS
kaikki	22%	31%	16%	20%	12%
miehet	19%	33%	17%	18%	13%
naiset	25%	29%	15%	21%	10%
15 – 19 –vuotta	8%	24%	24%	33%	11%
25 – 29 –vuotta	35%	31%	8%	13%	12%
palkansaajat	31%	36%	10%	11%	12%
työttömät	27%	30%	9%	18%	16%

7. Työsuhteiden luonne

7.1. Määräaikaisuus ja osa-aikaisuus

Nuorisobarometreissa on vuodesta 1996 lähtien kysytty haastateltavilta nuorilta heidän työsuhteensa pysyvyyttä ja määräaikaisuutta sekä työsuhteen luonnetta osa-aikaisuuden suhteen. Työmarkkinoiden rakenteelliset muutokset näkyivät 1990-luvulla työttömyyden kasvuna sekä pysyvien ja vakinaisten työsuhteiden määrään laskuna. Nuorten kohdalla on puhuttu pitkin 1990-lukua työuran pilkkoutumisesta määräaikaisiin, tilapäisiin ja osa-aikaisiin työsuhteisiin.

Pysyvissä työsuhteissa kaikista kevään 2000 barometriin haastatelluista työllisistä nuorista oli kaksi kolmasosaa. Merkittäviä muutoksia työsuhteiden pysyvyyden suhteen ei ole tapahtunut viime vuosien aikana. Toteutettujen barometriä aikana erot miesten ja naisten työsuhteiden välillä on selkeä: nuoret naiset aloittavat työuransa miehiä selvästi useammin määräaikaisten työsuhteiden kautta. Kevään barometriin haastatelluista naisista määräaikaisessa työsuhteessa oli 42 % vastanneista. Miehistä puolestaan haastatteluhetkellä määräaikaisessa työsuhteessa oli runsas neljännes (26 %) vastanneista.

Ensimmäisen kerran barometreissa kysyttiin työsuhteiden pysyvyyttä vuonna 1996. Tuolloin vastanneista naisista määräaikaisessa työsuhteessa oli 43 % vastanneista. Miesten kohdalla puolestaan määräaikaisessa työsuhteessa oli tuolloin viidennes (20 %) vastanneista.

”Onko työsuhteesi pysyvä vai määräaikainen?”

työsuhde	pysyvä	määräaikainen
naiset		
vuosi 96	56%	43%
vuosi 97	59%	40%
vuosi 98	56%	40%
vuosi 99	57%	43%
vuosi 00	58%	42%
miehet		
vuosi 96	77%	20%
vuosi 97	70%	27%
vuosi 98	76%	23%
vuosi 99	72%	28%
vuosi 00	74%	26%

Ikäryhmittäin tarkasteltuna työsuhteiden pysyvyys kasvaa vanhempien vastanneiden joukossa. Ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta kaikista vastanneista 74 % ilmoitti työsuhteensa olevan pysyvän. Luku on täsmälleen sama kuin vuoden 1996 barometrin antama tulos. Iän ohella työsuhteen pysyvyyteen vaikuttaa nuoren hankkima koulutus. Ammattioppilaitoksen käyneistä nuorista pysyvän työsuhteen on solminut useampi kuin korkeakoulututkinnon suorittaneista.

Ammattioppilaitoksen käyneistä pysyvässä työsuhteessa ilmoitti olevansa 69 % vastanneista. Ammattiopiston ja ammattikorkeakoulun käyneistä pysyvässä työsuhteessa haastatteluhetkellä oli samoin 69 % vastanneista ja korkeakoulututkinnon suorittaneista 59 % vastanneista. Vastaava ero työsuhteen pysyvyydessä on tullut esiin aiempienkin barometrien kohdalla: korkeakoulututkinnon suorittaneet aloittavat työuransa määräaikaisten työsuhteiden kautta useammin kuin ammattioppilaitoksen käyneet nuoret.

Määräaikaisessa työsuhteessa olevista nuorista tämän kevään barometrin mukaan 13 %:lla määräaikainen työsuhte oli työllistämistukipaikka. Työllistämistukipaikkojen osuus määräaikaisissa suhteissa on laskenut vuodesta 1997. Tuolloin työllistämistukipaikassa määräaikaista työtä tekevistä oli 18 % vastanneista.

Naisten määräaikaiset suhteet ovat miehiä useammin työllistämistukipaikkoja. Määräaikaista työtä tekevistä naisista 16 % ilmoitti työnsä olevan työllistämistukipaikka. Miesten kohdalla puolestaan yhdeksän prosenttia vastanneista kertoi määräaikaisen työnsä olevan työllistämistukipaikka. Erot naisten ja miesten välillä ovat tulleet esiin aiemminkin.

”Onko määräaikainen työsi työllistämistukipaikka vai joku muu määräaikainen työ?”

	työllistämistukipaikka	muu määräaikainen työ	EOS
kaikki			
vuosi 97	18%	79%	1%
vuosi 98	13%	81%	1%
vuosi 99	11%	88%	1%
vuosi 00	13%	86%	1%

Barometreissä nuorilta on kysytty myös työsuhteen luonnetta osa-aikaisuuden suhteen. Osa-aikaisessa työsuhteessa barometriin haastatelluista palkansaajista oli vuoden 2000 keväällä 14 % vastanneista. Määräaikaisuuden tavoin naiset ovat miehiä merkittävästi useammin myös osa-aikaisessa työssä. Kevään barometriin haastatelluista naisista osa-aikaisessa työssä oli yli viidennes (22 %) vastanneista. Miehistä puolestaan osa-aikaisessa työssä oli kahdeksan prosenttia vastanneista. Suhde naisten ja miesten välillä on säilynyt samankaltaisena vuodesta 1996 lähtien. Tuolloin osa-aikaisessa työssä naisista oli 19 % ja miehistä 8 % vastanneista. Koulutustaustan kautta tarkasteltuna eroja työn osa-aikaisuuden kohdalla ei juurikaan tule.

”Onko työsuhteesi kokoaikainen vai osa-aikainen?”

työsuhde	kokoaikainen	osa-aikainen
naiset		
vuosi 96	82%	19%
vuosi 97	78%	22%
vuosi 98	77%	22%
vuosi 99	81%	19%
vuosi 00	79%	22%
miehet		
vuosi 96	92%	8%
vuosi 97	93%	8%
vuosi 98	89%	9%
vuosi 99	90%	10%
vuosi 00	92%	8%

7.2. Nuoret työmarkkinoiden muutoksessa

Nuoret ovat barometreissä saaneet myös ennakoida sitä, kuinka työmarkkinoiden muutokset tulevat mahdollisesti koskettamaan heitä itseään. Barometriin haastatelluille nuorille esitettiin väite ”On todennäköistä, että työurallani joudun vaihtamaan työpaikkaa useita kertoja?” Kaikista vastanneista väitteen suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli kaksi kolmasosaa (67 %) vastanneista. Täysin eri mieltä esitetyn väitteen suhteen oli vajaa kymmenes kaikista vastanneista.

Vuosina 1997 ja 1999 barometriin haastatelluista nuorista työuransa uskoi muodostuvan useista eri työpaikoista 69 % vastanneista. Nuoret näyttävät varsin yleisesti uskovan oman työuransa kohdalla joutuvan vaihtamaan työpaikkaa useita eri kertoja.

Barometriin haastatellut naiset uskovat miehiä useammin työuransa pilkkoutuvan useisiin eri työpaikkoihin. Naisista esitetyn väitteen hyväksyi 72 % vastanneista. Miehistä puolestaan 61 % vastanneista uskoi joutuvansa työurallaan vaihtamaan työpaikkaan useita kertoja. Vanhimmassa barometriin haastatellussa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) työpaikkaa uskoi joutuvansa vaihtamaan useita kertoja vielä 64 % vastanneista.

Haastatteluhetkellä töissä olevista nuorista työuran useista eri työpaikoista uskoi muodostuvan 63 % vastanneista. Työttömien tai lomautettujen nuorten kohdalla puolestaan peräti 76 % uskoi työuransa muodostuvan useista eri työpaikoista. Koulutustaustan kautta tarkasteltuna korkeakoulututkinnon suorittaneet uskovat muita useammin työuraan yhdessä paikassa; heistä viidennes oli täysin eri mieltä esitetyn väitteen suhteen.

"On todennäköistä, että työurallani joudun vaihtamaan työpaikkaa useita kertoja?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	29%	37%	18%	9%	7%
miehet	26%	35%	21%	11%	8%
naiset	32%	40%	16%	6%	6%
palkansaajat	30%	33%	21%	12%	5%
työttömät	46%	30%	8%	6%	9%

Työpaikkojen keskittyminen muutamiin harvoihin teollisuus- tai asutuskeskuksiin on viime aikoina ollut yleisen keskustelun aiheena. Nuoret ovat myös aiemmissa barometreissä korostaneet työn puutetta asuinpaikkakunnalla suurimpana työllistymisen esteenä. Vuosina 1997 ja 1999 työttömiltä nuorilta kysyttiin heidän oman työllistymisensä esteitä. Barometrien antamien tulosten mukaan yli puolet työttömistä nuorista nosti työllistymisen esteeksi omalla kohdallaan juuri työn puutteen asuinpaikkakunnalla. Kevään 2000 barometrissä nuorilta kysyttiin heidän halukkuuttaan muuttaa työn perässä toiselle asuinpaikkakunnalle.

Kaikista barometriin vastanneista 74 % oli esitetyn väitteen "Olen valmis vaihtamaan asuinkuntaa työpaikan saamiseksi?" suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Täysin eri mieltä väitteen suhteen oli runsas kymmenes (12 %) kaikista vastanneista.

Valmiuteen tai halukkuuteen vaihtaa asuinkuntaa työpaikan saamiseksi vaikuttaa vastaajan ikä. Nuorimmassa haastattelussa ikäryhmässä (15 – 19 –vuotta) 85 % vastanneista oli valmis vaihtamaan asuinkuntaa. Vastaavasti vanhimmassa ikäryhmässä (25 – 29 –vuotta) valmiita asuinpaikan vaihtoon työpaikan saamiseksi oli 62 % vastanneista.

"Olen valmis vaihtamaan asuinkuntaa työpaikan saamiseksi?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	49%	24%	13%	12%	2%
miehet	49%	25%	12%	12%	2%
naiset	50%	23%	13%	13%	1%
15 – 19 –vuotta	59%	25%	8%	7%	1%
25 – 29 –vuotta	40%	22%	17%	19%	2%
palkansaajat	44%	22%	17%	15%	1%
työttömät	41%	21%	16%	21%	2%

Valmiuteen asuinkunnan vaihtoon vaikuttaa myös nuorten saama koulutus. Ammattikoulun suorittaneista nuorista työpaikan saamiseksi 62 % vastanneista oli valmis vaihtamaan asuinkuntaa. Korkeakoulututkinnon suorittaneista nuorista asuinkuntaa työpaikan varmistamiseksi oli valmis vaihtamaan 75 % vastanneista.

Työttömien tai lomautettujen nuorten kohdalla asuinkuntaa oli valmis vaihtamaan 61 % vastanneista. Täysin eri mieltä esitetyn väitteen suhteen työttömistä nuorista oli kuitenkin viidennes vastanneista. Palkansaajista täysin eri mieltä väitteen suhteen oli puolestaan 15 % barometriin vastanneista.

8. Koulutus ja työelämä

8.1. Koulutuksen kautta työmarkkinoille

Nuorisobarometreissä on vuodesta 1994 lähtien kysytty nuorten mielipidettä koulutuksesta sekä koulutuksen merkityksestä työelämän kannalta. Barometrin mukaan nuoret arvostavat koulutusta ja uskovat koulutuksen olevan avain työmarkkinoille pääsyyn; ilman kunnollista koulutusta nuoret eivät usko sijoittuvansa työmarkkinoille.

Nuoret eivät pidä koulutusta pelkästään väylänä työmarkkinoille sijoittumisen suhteen. Barometrit ovat antaneet johdonmukaisesti myös tuloksen, jonka mukaan nuoret katsovat työelämässä pysymisen myös vaativan jatkuvaa osaamisen ja ammattitaidon päivitystä. Nuoret ovat myös todenneet yhdeksi työttömyyden syyksi työn puutteen ja vähäisen työkokemuksen ohella puutteellisen ammatillisen koulutuksen.

Kevään 2000 barometrissä haastatelluille nuorille toistettiin jo vuoden 1994 barometrissä mukana ollut väite ”Koulutus parantaa olennaisesti työnsaantimahdollisuuksia?” Tilanne työmarkkinoilla barometriä toteutuksen aikana on monella tapaa muuttunut. Syvä lama on ohitettu ja työllisyys on parantunut vuodesta 1994 lähtien. Työmarkkinoiden parantanut tilanne ei ole vaikuttanut kuitenkaan nuorten asennoitumiseen koulutusta kohtaan. Edelleenkin nuoret arvostavat koulutusta ja sen roolia työmarkkinoille sijoittumisen suhteen.

Kevään 2000 barometriin haastatelluista nuorista peräti 97 % katsoi koulutuksen parantavan olennaisesti työnsaantimahdollisuuksia. Vertailun vuoksi vuoden 1994 barometriin haastatelluista nuorista väitteen kanssa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 87 % vastanneista. Barometriä toteutuksen aikana koulutuksen arvostus työmarkkinoille sijoittumisen suhteen näyttää vain kasvaneen nuorten keskuudessa. Tämän kevään barometriin haastatelluista nuorista vain vajaa prosentti oli esitetyn väitteen suhteen täysin eri mieltä.

Eri vastaajaryhmien kesken ei koulutuksen arvostuksen suhteen tule juurikaan eroja. Sukupuoli ei ole erottelava tekijä; naiset ja miehet arvostavat koulutusta työmarkkinoille sijoittumisen suhteen yhtä yleisesti. Haastattelu hetkellä työttömänä tai lomautettuna olleista nuorista 93 % uskoi koulutuksen parantavan oleellisesti työnsaantimahdollisuuksia. Vastaavasti työttömistä nuorista ajatteli vuonna 1994 83 % vastanneista. Täysin eri mieltä koulutuksen merkityksestä työmarkkinoille sijoittumisen suhteen tämän kevään barometriin haastatelluista työttömistä nuorista oli yksi prosentti vastanneista; vuonna 1994 vastaava luku oli kuusi prosenttia.

"Koulutus parantaa olennaisesti työnsaantimahdollisuuksia, kaikki nuoret?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki					
vuosi 94	57%	30%	9%	3%	1%
vuosi 95	68%	24%	5%	2%	1%
vuosi 96	65%	24%	8%	2%	1%
vuosi 97	66%	27%	4%	1%	1%
vuosi 98	70%	24%	4%	1%	1%
vuosi 99	76%	19%	3%	1%	1%
vuosi 00	74%	23%	3%	1%	0%

"Koulutus parantaa olennaisesti työnsaantimahdollisuuksia, työttömät nuoret?"

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
työttömät					
vuosi 94	53%	30%	11%	6%	1%
vuosi 95	63%	27%	7%	3%	1%
vuosi 96	62%	29%	7%	2%	0%
vuosi 97	64%	27%	3%	3%	3%
vuosi 98	59%	30%	5%	4%	2%
vuosi 99	64%	26%	8%	2%	0%
vuosi 00	64%	29%	5%	1%	1%

8.2. Elinikäisen oppimisen periaate hyväksytty

Nuorilta on barometreissä kysytty myös heidän suhdettaan elinikäiseen oppimiseen tai koulutuksen merkitykseen työelämässä pysymisen suhteen. Kevään 2000 barometrissä toistettiin jo aiemmissa barometreissä mukana ollut väite "Työelämässä pysyminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista?". Kaikista vastanneista peräti 77 % oli esitetyn väitteen suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä.

Naiset arvostavat koulutusta jonkin verran miehiä yleisemmin työelämässä pysymisen kannalta. Barometriin haastatelluista naisista 81 % katsoi työelämässä pysymisen edellyttävän ammattitaidon päivittämistä. Miesten kohdalla vastaavasti koulutuksen merkityksestä työelämässä pysymisen suhteen ajatteli 72 % barometriin vastanneista.

Koulutuksen arvostus työelämässä pysymisen suhteen kasvaa selkeästi myös iän myötä. Nuorimmassa ikäryhmässä kaksi kolmasosaa (66 %) vastanneista katsoi työelämässä pysymisen edellyttävän jatkuvaa osaamisen päivittämistä.

Vastaavasti vanhimmissa barometriin haastatellussa ikäryhmässä kouluttautumisen tärkeyttä korosti jo 85 % vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna elinikäisen oppimisen tärkeyttä korostavat ennen muuta korkeakoulututkinnon suorittaneet. Heistä peräti 95 % katsoi työelämässä pysymisen edellyttävän jatkuvaa kouluttautumista. Vastaavasti ammatikoulun suorittaneista nuorista koulutuksen merkityksen tunnisti työelämässä pysymisen kannalta 77 % vastanneista.

Palkansaajista koulutuksen merkitystä työelämässä pysymisen kannalta korosti 77 % barometriin vastanneista. Haastattelu hetkellä työttömänä tai lomautettuna olleista nuorista puolestaan jatkuvaa kouluttautumista piti tärkeänä 75 % vastanneista. Koulutuksen arvostuksessa työelämässä pysymisen kannalta ei ole tapahtunut muutoksia työttömien nuorten keskuudessa. Vuonna 1997 työttömistä nuorista koulutusta työelämässä pysymisen kannalta tärkeänä piti 72 % vastanneista ja vuonna 1999 puolestaan 79 % vastanneista.

”Työelämässä pysyminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki	37%	40%	17%	5%	2%
miehet	33%	39%	20%	6%	2%
naiset	40%	41%	14%	4%	2%
15 – 19 –vuotta	26%	40%	24%	8%	3%
25 – 29 –vuotta	43%	42%	11%	3%	1%
palkansaajat	39%	38%	16%	5%	1%
työttömät	34%	41%	18%	4%	3%

Eri vuosien barometrejä verrattaessa nuorten asennoitumisessa koulutusta kohtaan ei ole juurikaan tapahtunut muutoksia. Koulutuksen merkitystä työelämässä pysymisen suhteen mittaavan väitteen kohdalla täysin samaa mieltä olevien osuus on laskenut jonkin verran vuosien 1998 ja 1999 tasosta. Sen sijaan täysin eri mieltä koulutuksen merkityksestä työelämässä pysymisen kannalta olevien osuus ei ole muuttunut vuodesta 1997 lähtien.

Työelämässä pysyminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
vuosi 97					
kaikki	38%	41%	14%	5%	2%
palkansaajat	35%	42%	17%	5%	1%
työttömät	37%	35%	16%	7%	5%
vuosi 98					
kaikki	45%	38%	11%	5%	1%
palkansaajat	44%	38%	11%	6%	1%
työttömät	39%	39%	15%	7%	0%
vuosi 99					
kaikki	44%	35%	14%	5%	2%
palkansaajat	44%	35%	14%	6%	1%
työttömät	38%	39%	17%	6%	1%
vuosi 00					
kaikki	37%	40%	17%	5%	2%
palkansaajat	39%	38%	16%	5%	1%
työttömät	34%	41%	18%	4%	3%

8.3. Koulutuksen ja työsuhteiden vastaavuus

Nuorilta on barometreissä kysytty myös vuodesta 1994 lähtien koulutuksen ja työtehtävien vastaavuutta. Vuonna 1994 palkansaajista 61 % katsoi, että työtehtävät vastasivat joko täysin tai melko hyvin heidän saamaansa koulutusta. Kevään 2000 barometriin haastatelluista palkansaajista työtehtäviensä katsoi vastaavan koulutustaan 58 % vastanneista. Naiset katsovat miehiä useammin työtehtäviensä vastaavan täysin saamansa koulutusta. Naisista koulutuksen ja työtehtävien katsoi 39 % vastanneista vastaavan täysin toisiaan. Miehistä vastaavasti työtehtäviensä katsoi vastaavan täysin koulutustaan 29 % haastatelluista.

Koulutuksen ja työtehtävien vastaavuuden kokeminen kasvaa myös nuorten koulutuksen myötä. Ammattikoulun suorittaneista nuorista työtehtävien ja koulutuksen täydellisen vastaavuuden koki vajaa kolmannes (31 %) vastanneista. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden kohdalla puolestaan yli puolet (58 %) katsoi saamansa koulutuksen vastaavan täysin nykyisiä työtehtäviä.

”Vastaavatko nykyiset työtehtäväsi koulutustasi?”

	täysin	melko hyvin	jonkin verran	ei lainkaan	EOS
kaikki					
vuosi 94	34%	27%	17%	21%	1%
vuosi 95	36%	23%	18%	22%	1%
vuosi 96	36%	25%	16%	22%	2%
vuosi 97	31%	27%	17%	23%	2%
vuosi 98	35%	20%	17%	27%	2%
vuosi 99	32%	27%	17%	21%	3%
vuosi 00	34%	25%	16%	24%	2%

9. Työttömyys jakaa mielipiteet

Barometreissä nuorilta on kysytty myös heidän mielipidettään työttömyydestä, sen vaihtoehtoista ja työttömyyden kokemisesta. Suhteellisen korkeaksi jäänyt työttömyys nosti 1990-luvun ensimmäisellä puoliskolla keskusteluun mahdollisuuden tarjota työttömyysturvan vastikkeeksi jotakin yleensä yhteiskuntaa hyödyttävää työtä. Vuodesta 1994 lähtien nuoret ovat saaneet barometrissä arvioida väitettä ”Työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä?”.

Nuorilta on kysytty myös vuodesta 1998 lähtien heidän mielipidettään tai käsitystään työttömyyden todellisuudesta. Nuorille on esitetty barometreissä väite ”Suomessa työttömyyttä on liioiteltu eli kyllä jokaiselle tekevälle työtä löytyy”. Kaksi vuotta sitten väitteen kanssa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä kaikista barometriin vastanneista nuorista oli 41%.

Kevään 2000 barometrin antaman tuloksen mukaan nuoret katsovat yhä yleisemmin kaikille halukkaille löytyvän työtä. Väitteen kanssa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä kaikista vastanneista oli puolet. Miehet katsovat naisia yleisemmin työttömyyttä liioiteltavan. Miehistä 56 % ja naisista 44 % uskoi työtä löytyvän kaikille halukkaille. Sama ero miesten ja naisten välillä suhtautumisessa työttömyyden liioitteluun tuli esille myös vuoden 1998 barometrissä. Tuolloin miehistä katsoi työttömyyttä liioitellun 42 % ja naisista 39 %.

Suhtautumisessa työttömyyden liioitteluun tulee eroja myös eri ikäryhmien kesken. Nuorimmassa haastatellussa ryhmässä (15 – 19 –vuotta) 47 % vastanneista oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä esitetyn väitteen ”Suomessa työttömyyttä on liioiteltu eli kyllä jokaiselle tekevälle töitä löytyy” kanssa. Puolestaan ikäryhmässä 25 – 29 –vuotta väitteeseen yhtyi yli puolet (54 %) vastanneista.

Palkansaajista jokaiselle tekevällä uskoi töitä löytyvän 61 % vastanneista. Vastaava luku palkansaajien kohdalla kaksi vuotta sitten oli 43 %. Työttömistä tai lomautetuista nuorista 40 % puolestaan katsoi työtä löytyvän jokaiselle tekevälle. Kaksi vuotta sitten työttömistä nuorista vastaavasti ajatteli kolmannes vastanneista. Työttömistä nuorista kaksi vuotta sitten täysin eri mieltä esitetyn väitteen suh-

teen oli 39 % vastanneista; tänä keväänä vastaavasti ajatteli puolestaan neljännes (26 %) vastanneista.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna ammattioppilaitoksen suorittaneet nuoret katsovat korkeakoulututkinnon suorittaneita useammin jokaiselle tekeväälle töitä löytyvän. Ammattikoulun suorittaneista nuorista yli puolet (55 %) katsoi työttömyyttä liioitellun. Korkeakoulututkinnon suorittaneista puolestaan vajaa puolet (48 %) katsoi jokaiselle tekeväälle töitä löytyvän.

”Suomessa työttömyyttä on liioiteltu eli kyllä jokaiselle tekeväälle työtä löytyy?”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
vuosi 1998					
kaikki	13%	28%	32%	25%	2%
miehet	16%	27%	32%	24%	2%
naiset	10%	29%	33%	26%	2%
palkansaajat	15%	28%	33%	22%	2%
työttömät	11%	23%	27%	39%	0%
vuosi 2000					
kaikki	19%	32%	32%	15%	3%
miehet	22%	34%	27%	13%	3%
naiset	15%	29%	37%	17%	2%
palkansaajat	25%	36%	26%	12%	2%
työttömät	12%	28%	33%	26%	1%

Nuorisobarometreissä on vuodesta 1994 haastatelluille esitetty väite ”Työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä?”. Vuonna 1994 kaikista barometriin haastatelluista nuorista väitteen suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli peräti 79 % vastanneista.

Tuon jälkeen kriittisyys työttömyysturvan vastikkeeksi tehtävää yhteiskuntaa hyödyttävää työtä kohtaan on jonkin verran kasvanut. Tämän kevään barometriin vastanneista nuorista väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 74 % vastanneista. Täysin samaa mieltä työttömyysturvan vastikkeeksi tehtävästä työstä vuonna 1994 oli 38 % vastanneista; tänä keväänä kaikista vastanneista täysin samaa mieltä oli puolestaan runsas neljännes (27%) vastanneista.

Työttömät tai lomautetut nuoret ovat vuodesta 1994 lähtien suhtautuneet muita kriittisemmin työttömyysturvan vastikkeeksi tehtävää yhteiskuntaa hyödyttävää työtä kohtaan. Vuonna 1994 työttömistä nuorista esitetyn väitteen suhteen joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli 71 % vastanneista. Tänä keväänä työttömistä nuorista työttömyysturvan vastikkeellisuuden hyväksyi 59 % vastanneista.

”Työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
kaikki					
vuosi 94	38%	41%	9%	7%	4%
vuosi 95	31%	44%	12%	9%	4%
vuosi 96	32%	42%	12%	9%	5%
vuosi 97	31%	47%	12%	6%	4%
vuosi 99	31%	45%	13%	7%	5%
vuosi 00	27%	47%	16%	6%	5%
työttömät					
vuosi 94	29%	42%	11%	12%	7%
vuosi 95	19%	44%	13%	18%	7%
vuosi 96	22%	37%	15%	16%	9%
vuosi 97	24%	39%	20%	13%	4%
vuosi 99	21%	48%	12%	17%	3%
vuosi 00	21%	39%	21%	15%	5%

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eroja tulee vastaajaryhmien välille tarkasteltaessa joko täysin samaa tai täysi eri mieltä olevien osuuksia. Nuorimmassa ikäryhmässä kolme prosenttia vastanneista ei hyväksynyt lainkaan työttömyysturvan vastikkeeksi tehtävää työtä. Vastaavasti 25 – 29 –vuotiaiden joukossa joka kymmenes oli täysin eri mieltä esitetyn väitteen suhteen.

Koulutustaustan kautta tarkasteltuna myönteisimmin työttömyysturvan vastikkeellisuuteen suhtautuivat korkeakoulututkinnon suorittaneet. Näistä peräti 85 % katsoi nuorten työttömien voivan tehdä työttömyysturvan vastikkeeksi jotakin yhteiskunnallista työtä. Ammattikoulun käyneistä nuorista näin ajatteli 70 % vastanneista.

”Työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä”

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä	EOS
vuosi 00					
miehet	29%	45%	14%	7%	5%
naiset	25%	49%	17%	5%	5%
15 – 19 –vuotta	22%	52%	16%	3%	7%
25 – 29 –vuotta	32%	42%	12%	10%	4%
palkansaajat	33%	44%	13%	6%	4%
työttömät	21%	39%	21%	15%	5%

Haastattelulomake

Nuorisobarometri huhtikuu 2000

K1a. Mikä on ammatillinen koulutuksesi?

Oletko suorittanut:

- 1 Ammatillisen koulun
- 2 Ammatillisen opiston tai ammattikorkeakoulun
- 3 Korkeakoulututkinnon
- 4 Ei mitään mainituista

K1b. Entä oletko suorittanut ylioppilastutkinnon?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K1c. Entä vanhempien koulutus?

Onko isäsi suorittanut tutkinnon:

- 1 Ammattikoulussa
- 2 Ammatillisessa opistossa
- 3 Korkeakoulussa
- 4 EI TUTKINTOA
- 5 EI ISÄÄ / EOS

K1d. Onko äitisi suorittanut tutkinnon:

- 1 Ammattikoulussa
- 2 Ammatillisessa opistossa
- 3 Korkeakoulussa
- 4 EI TUTKINTOA
- 5 EI ÄITIÄ / EOS

K2. Opiskeletko parhaillaan jossain oppilaitoksessa tai oletko jossain muussa ammatillisessa koulutuksessa?

- 0 . Ei opiskele /käy koulua
- 1 Peruskoulussa
- 2 Lukiossa
- 3 Ammattikoulussa
- 4 Ammattiopistossa
- 5 Yliopistossa, korkeakoulussa tai ammattikorkeakoulussa
- 6 Työvoima- tai työllisyys koulutuksessa
- 7 Oppisopimuskoulutuksessa
- 8 Ei osaa sanoa

K3. Oletko tyytyväinen nykyiseen koulutukseesi, jos ajattelet työn saantia ja omaa tulevaisuuttasi?

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 Ei osaa sanoa

K4. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten nykyistä tilannettasi.

Oletko:

- 1 palkansaaja
- 2 yrittäjä tai avustava perheenjäsen yrityksessä
- 3 työtön tai lomautettu
- 4 koululainen tai opiskelija
- 5 varusmies
- 6 sairaus-, työkyvyttömyys- tms. eläkkeellä
- 7 kotityötä tekevä
- 8 vai teetkö jotain muuta

- K5a. Onko työsuhteesi: kokoaikainen vai osa-aikainen?
- 1 Kokoaikainen
  - 2 Osa-aikainen
- K5b. Onko työsuhteesi: pysyvä vai määräaikainen?
- 1 Pysyvä toistaiseksi voimassa oleva
  - 2 Määräaikainen
- K5c. Onko määräaikainen työsi työllistämistukipaikka vai muu määräaikainen työ?
- 1 Työllistämistukipaikka
  - 2 Muu määräaikainen
  - 3 Ei osaa sanoa
- K6. Vastaavatko nykyiset työtehtäväsi koulutustasi:
- 1 Täysin
  - 2 Melko hyvin
  - 3 Jonkin verran
  - 4 Ei lainkaan?
  - 5 Ei osaa sanoa
- K7 1. Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:
Koulutus parantaa olennaisesti työnsaantimahdollisuuksia?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K7 2. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K7 3. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Työelämässä pysyminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K7 4. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Suomessa työttömyyttä on liioiteltu eli kyllä jokaiselle tekevälle työtä löytyy?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA

K7 5. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Työurallani tulen saavuttamaan paremman yhteiskunnallisen aseman kuin mitä vanhemmillani on?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K7 6. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
On todennäköistä, että työurallani joudun vaihtamaan paikkaa useita kertoja?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K7 7. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Olen valmis vaihtamaan asuinkuntaa työpaikan saamiseksi?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K8 1. Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana:
Hakeutua töihin ulkomaille?

- 1 kyllä varmasti
- 2 kyllä mahdollisesti
- 3 luultavasti en
- 4 varmasti en
- 5 EI OSAA SANOA

K8 2. (Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana:)
Hakeutua opiskelemaan ulkomaille?

- 1 kyllä varmasti
- 2 kyllä mahdollisesti
- 3 luultavasti en
- 4 varmasti en
- 5 EI OSAA SANOA

K8 3. (Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana:)
Perustaa oman yrityksen?

- 1 kyllä varmasti
- 2 kyllä mahdollisesti
- 3 luultavasti en
- 4 varmasti en
- 5 EI OSAA SANOA

K8 4. (Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana:)
Mennä ammatilliseen koulutukseen parantaaksesi valmiuksia työmarkkinoilla?

- 1 kyllä varmasti

- 2 kyllä mahdollisesti
- 3 luultavasti en
- 4 varmasti en
- 5 EI OSAA SANOA

K8 5. (Aiotko lähimmän viiden vuoden aikana:)
Perustaa perheen?

- 1 kyllä varmasti
- 2 kyllä mahdollisesti
- 3 luultavasti en
- 4 varmasti en
- 5 EI OSAA SANOA

K9. Seuraavaksi kysyn joitakin kysymyksiä tiedon välityksestä ja internetistä.
Mikä seuraavista on mielenkiintoisin tiedonvälityksen kanava:

- 1 lehdistö
- 2 radio
- 3 televisio
- 4 internet ja muut tietoverkot
- 5 kirjat
- 6 elokuvat tai videot
- 7 cd-rom?

K10. Kuinka usein käytät internetiä?

- 1 useita kertoja päivässä
- 2 kerran päivässä
- 3 muutaman kerran viikossa
- 4 muutaman kerran kuukaudessa
- 5 harvemmin
- 6 en käytä lainkaan

K11 1. Missä käytät internetiä:
Käytätkö sitä kotona?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K11 2. (Missä käytät internetiä:)
Koulussa tai opiskelupaikassa?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K11 3. (Missä käytät internetiä:)
Työpaikalla?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K11 4. (Missä käytät internetiä:)
Yleisessä kirjastossa?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K11 5. (Missä käytät internetiä:)
Kavereiden, ystävien luona?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K11 6. (Missä käytät internetiä:)

Nettikahvilassa?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K11 7. (Missä käytät internetiä:)
Käytätkö internetiä jossain muualla, missä?

K12 1. Mihin seuraavista asioista käytät internetiä:
Tiedon hakuun?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K12 2. (Mihin seuraavista asioista käytät internetiä:)
Viihdepalveluun?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K12 3. (Mihin seuraavista asioista käytät internetiä:)
Ostoksiin?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K12 4. (Mihin seuraavista asioista käytät internetiä:)
'Chattailuun'?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K12 5. (Mihin seuraavista asioista käytät internetiä:)
Asioiden hoitoon (pankki yms. palveluihin)?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

K12 6. Käytätkö internetiä johonkin muuhun, mihin?

K13. Miksi et käytä internetiä?

- 1 En omista tietokonetta
- 2 Internetin käyttö on kallista
- 3 Internetin käyttö on vaikeaa
- 4 En ole kiinnostunut koko internetistä
- 5 En periaatteesta halua olla mukana tietoyhteiskunta kehityksessä
- 6 Jokin muu syy

K13MUU. Mikä muu syy?

K14 1. Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:
Tulen käyttämään tulevaisuudessa tietoverkkoja jokapäiväisten asioiden hoitoon?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

- K14 2. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Lähes jokaisella tulee tulevaisuudessa olemaan yhteys kotoa tietoverkkoihin?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K14 3. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Käytän tietoverkkoja säännöllisesti sosiaalisten suhteiden ylläpitoon?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K14 4. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Tekisin mielelläni töitä kotona tietoverkkoja hyödyntäen?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K14 5. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Tietoyhteiskunnassa eriarvoisuus tulee kasvamaan?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K14 6. (Oletko täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa:)
Kansalaiset käyttävät tulevaisuudessa tietoverkkoja vaikuttamiseen?
- 1 Täysin samaa mieltä
  - 2 Jokseenkin samaa mieltä
  - 3 Jokseenkin eri mieltä
  - 4 Täysin eri mieltä
  - 5 EI OSAA SANOA
- K15. Seuraavat kysymykset koskevat arvoja ja elämänvalintoja.
Mikä seuraavista asioista on tärkein vaihtoehto työssä olossa:
- 1 palkan määrä
  - 2 työsuhteen pysyvyys
  - 3 työn sisältö
  - 4 työn sosiaalinen arvostus
  - 5 työn kautta syntyvät ihmissuhteet
  - 6 urakehitys?
- K16 01. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia asioita omassa elämässäsi (erittäin tärkeänä, melko tärkeänä, ei kovin tärkeänä, ei lainkaan tärkeänä):
Ponnistelu hyvän ja arvostetun yhteiskunnallisen aseman eteen?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_02. Aktiivinen toiminta yhteiskunnallisissa järjestöissä?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_03. Mahdollisuus matkustaa ja nähdä vieraita kulttuureja?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_04. Viettää aikaa ystävien ja kaverien kanssa?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_05. Viettää aikaa perheen ja läheisten kanssa?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_06. Opiskelu ja koulumenestys?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_07. Toiminta luonnon ja ympäristön suojelemiseksi?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_08. Perinteisten arvojen kunnioittaminen?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_09. Vastuunottaminen maailman tulevaisuudesta?

- 1 erittäin tärkeä

- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_10. Vapaa-ajan harrastukset (liikunta, urheilu ja kulttuuriharrastukset)?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_11. Juhliminen ja hauskanpito?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K16_12. Itsestä ja kunnosta huolehtiminen?

- 1 erittäin tärkeä
- 2 melko tärkeä
- 3 ei kovin tärkeä
- 4 ei lainkaan tärkeä
- 5 EI OSAA SANOA

K17_1. Jos ajattelet alkanutta vuosituhatta, niin oletko seuraavien asioiden suhteen täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, vai täysin eri mieltä:
Yhteisöllisyyden merkitys korostuu?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K17_2. (Jos ajattelet alkanutta vuosituhatta, niin oletko seuraavien asioiden suhteen täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, vai täysin eri mieltä:)
Tuloerot kasvavat suomalaisessa yhteiskunnassa?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K17_3. (Jos ajattelet alkanutta vuosituhatta, niin oletko seuraavien asioiden suhteen täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, vai täysin eri mieltä:)
Väestö keskittyy muutamiin harvoihin keskuksiin?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K17_4. (Jos ajattelet alkanutta vuosituhatta, niin oletko seuraavien asioiden suhteen täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, vai täysin eri mieltä:)

Yhteiskunnallisten ääriilikkeiden merkitys kasvaa?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K17_5. (Jos ajattelet alkanutta vuosituhatta, niin oletko seuraavien asioiden suhteen täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, vai täysin eri mieltä?)
Turvattomuus lisääntyy yhteiskunnassa?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K17_6. (Jos ajattelet alkanutta vuosituhatta, niin oletko seuraavien asioiden suhteen täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, vai täysin eri mieltä?)
Ulkomaalaisten osuus Suomessa kasvaa?

- 1 Täysin samaa mieltä
- 2 Jokseenkin samaa mieltä
- 3 Jokseenkin eri mieltä
- 4 Täysin eri mieltä
- 5 EI OSAA SANOA

K18. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten omaa asuinpaikkaasi:
(LUE VAIHTOEHDOT LOPPUUN ASTI, ETTÄ VASTAAJA SAA KOKONAISKUVAN SKAALASTA. KÄYTÄ APUNA OMAA ALUE-UNTEMUSTASI, JOS VASTAAJA ON EPÄVARMA.)

- 1 Maaseudun haja-asutusalue tai kylä
- 2 Taajama tai asutuskeskus
- 3 Kaupunkilähiö tai esikaupunkialue
- 4 Kaupungin keskusta

Haastattelu päättyy. Kiitos tiedoista!